

Innehållsförteckning till Lemlands folkdräkt

1. Inledning
2. Vävning
3. Kvinnodräkt
4. Mansdräkt
5. Bindmössa
6. Kjolsäck
7. Mönsterark kvinnodräkt
8. Mönsterark mansdräkt
9. Strumpeband, förklädesband och hängslen
10. Korsstygnbroderi, virkade spetsar, frivolité, trådknapp
11. Sömnadstekniker
12. Övrigt

SVENSK-FINLANDS BYGDEDRÄKTER

UTGIVET AV BRAGES SEKTION FÖR BYGDEDRÄKTER
OCH ÅLANDS UNGDOMSFÖRBUND

ENLIGT MANUSKRIFT AV
YNGVAR HEIKEL

bearbetat av RUT LINDFORS och VIKING SUNDBERG

HÄFTE 6-7

ÅLAND

Finström, Jomala, Geta, Saltvik, Sund, Lemland, Lumparland, Vårdö,
Hammarland, Eckerö, Föglö, Sottunga, Kökar, Kumlinge, Brändö.

BRAGES FÖRLAG

Ålands Marthadistrikt, hemslöjdssektionen dokumentation av de åländska folkdräkterna.
Materialet till dokomentationen är hämtat ur Svenska-Finlands Bygdedräkter, häfte 6-7.
Sammanställt av : Elisabeth Dahlén

LEMLAND

Kvinnodräkt
Från Svaneå

CO

Sjömansdräkten
Helge Jaksson, Åhamn

CO

Manslivstyckatyg i mitt, storl, Lemland

Stämpelband i mitt, storl.

Brodermönster för mössa

Kjolyr i 2 av nat. storl.

De åländska folkdräkterna

Ålands Folkdräktsråd
Ålands Hembygdsförbund
Bygdeserie nr 17

Lemland

I Lemland sydde man år 1908 en dräkt på Fanny Sundströms uppmaning. Det var Ingeborg Sommarström som ansvarade för att denna kvinnodräkt kom till. I stort sett är det samma dräkt som används i dag. Ortsborna var mycket bestämda då det gällde begärningskjolen. De behöll den trots att dräktkommittén på 1920-talet försökte utmönstra dessa kjolar.

Färgen på kvinnodräkten är i huvudsak mellanblå. Kjolens breda bård innehåller färgerna gult, rött, gredelint, grönt och vitt. Livstycket är enfärgat blått och pryds med två rader kullriga mässingsknappar framtill.

Blusen kan antingen sys med hålsöm på hals- och ärmlinningar eller i en enklare variant utan hålsömmar. Förklädet sys av vitt bomullstyg med smala, gula ränder. Axelduken är vit med rutmönster i gult, motsvarande förklädets ränder. Sidenduk kan även användas.

Mössan broderas på blått siden. Stycket broderas på tyll enligt ett mönster som härstammar från Dikes i Vessingsboda.

Kjolsäcken har blå framsida med samma broderimönster som på mössan. Baksidan är av gult tyg. Kantning med

gula band. Vita strumpor och svarta skor används till dräkten. Som ytterplagg kan man använda en tröja sydd av samma blå tyg som till livstycket.

Mansdräkten i Lemland kan vara antingen en knäbyxdräkt eller en sjömansdräkt med långa byxor. Sjömansdräkten har anknytning till den stora seglationseran i slutet av 1800-talet.

Knäbyxdräkten kan man se på en träskulptur, gjord av bygdekonstnären Joel Pettersson på 1920-talet. Skulpturen föreställer ett dansande par från Lemland. Pojken har knäbyxor och blårandig väst. En sådan väst med blått ryggstycke har vävts och använts i socknen.

Byxor och tröja sys av mörkblå vadmal. Mässingsknappar används i både tröjan och byxorna. Västens framstycke sys av randigt halvylletyg med blå botten och ränder i vitt, grönt, gult och rött.

Skjortan sys av vitt linne- eller bomullstyg. En svart eller blå sidenduk används som halsduk.

Olika huvudbonader finns att välja mellan; svart filthatt, svart skärmmössa, svart läderkaskett eller stickad ylleluva.

Strumporna kan vara vita eller blå. Strumpebanden är mönstervävda ylleband i rött och beige. Skorna är svarta med plös och spännen.

FOLKDRÄKT

DEL VÄVNING

Är Du intresserad att själv väva tyger till Din folkdräkt ?

*Då behöver man lite kunskaper om materialval , revning ,
trädning i bomsked, bomning, solvning , trädning i vävsked ,
uppknytning av trampor och översyn att allt fungerar bra innan
man börjar själva vävningen.*

*Om Du är helt nybörjare , kontakta någon, som kan om vävning.
Läs även ur vävböcker om hur man sätter upp vävar .*

*Var inte rädd, även om Du aldrig har vävt , om Du har någon
som visar och hjälper vid behov. Att väva – är roligt och att väva
till sin egen folkdräkt är mycket värdefullt flera generationer
framåt !*

LYCKA TILL !

VIKTIGA RÅD VID VÄVNING

Folkdräktvävning :

Flytta spännaren ofta, efter ca 1 – 2 cm

Spola inte mer garn än du väver / gång – elasticiteten går ur annas

Ha ränningen så spänd att du tror att den brister !

*Ha några käppar runt garnbommen som alltid flyttas vid framflyttning ,
den sista alltid vid möte med garnbom o. garn.*

*Ta inte av garnet vid randning , sno garnet vid "långa partier".
Byt färg i samma sida.*

*Lämna spännaren kvar vid tygkanten när du slutat väva varje gång och "
slappna av " ränningen en aning.*

Lemland

Ränning : Blå bomullsgarn nr. 20/2 , tex 28 x 2

Sked : 60/2 = 1 tråd i solv o. 2 trådar i rör

4 trampor, 4 skaft

Bindning: 4- skaftig atlas med inslagseffekt

Bredd: 100 cm skedbredd

Inslag: kamylllegarn (tex 28 x 2) 1-trådigt

Inslagstäthet : ca 25 -28 inslag/ cm

Längd : 8 m (räcker till kjol, livstykke, tröja, väst och ficka),obs efsingar o. krympmån med.

Trådantal : 1200

vävning

X			
	X		
		X	
			X

			X				X	
		X			X			
	X							X
X						X		

Solvning

uppknytning

Bindning: Bården på kjolen vävs i atlas inslag.

Fållen och ovanför bården på hjolen vävs i tuskaft lärft, väv tre stycken lik tuskaft.adana delar. Linningen vävs ca 6 cm

W 813

542

500

W 835

520

V 11

506

W 849

509

W 822

525

Inslagsåtgång:

90m. br.

Blått 400g.

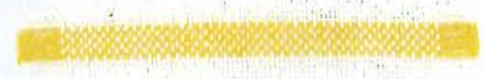
Gult 100 "

Grönt 50 "

Lila 50 "

Vitt 50 "

Rött 50 "

Förkläde till Lemlandsdräkten.

Tyget vävs i bomull, 60 trådar i vitt och 6 trådar gult. Förklädet skall vara 90 cm brett, längden så att 10 cm av kjolen syns under. Randigt.

Förklädeslinning 6 cm bred dubbel, knäppt med två knappar på baksidan i vänstra sidan av förklädet, två knapphål i linningen som går runt midjan. Hålsöm sys över 3 trådar 2 cm bred. 3 trådar gult eller vitt garn från tyget, dras i mitten av hålsömmen. (samma som på blusen)
Veckat i midjan så att kjolen syns i båda sidor och halva kjolsäcken i höger sida.
Fällan skall vara 5 cm bred.

Duken.

Samma väv som förklädet men med rutor.
Fransen sys med hålsöm om 2 trådar, med 3 cm bred frans.

Blus.

Detta mönster motsvarar storlek 38. Alla mått med sömsmån.
Ärmen 60 cm bred, 45 cm lång, ärmspjäll 10 cm i fyrkant.
Ärmlinning, 10 cm bred dubbelvikt, hålsöm 17 trådar bred sys över 3 trådar (6 trådar i dubbelt tyg) sys 2 cm från kanten. 1 tråd träs i mitten på hålsömmen så att ett vred bildas. Ärmarna sys slätt mot axeln men rynkas med 2 rynktrådar mot linningen som är fastsydd i ring innan hålsömmen sys.
Hålen klipps i ett stycke, 60 cm bred, 140 cm lång, öppen fram. Slå med hålsöm, sydd på enkelt tyg, 11 cm bred. Hålsömmen sys över 3 trådar, med 1 tråd i mitten. Knapphålen sys på baksidan av denna slå. Denna slå är 6 cm bred (vikt) där 6 knappar sys fast. Halskanten är 8 cm bred, 40 cm lång, vikes dubbel och hålsöm sys 1 cm från kanten, 17 trådar bred, över 3 trådar (6 trådar) en tråd drages i mitten.
Blusen sys i vändsöm för hand. Knapparna sys med virktråd så att 15 varv runt en penna sys fast i ring med knapphålsstygn och fästes i mitten med ett kors som knapparna sys fast i tyget ifrån.

Västen.

Sys av samma tyg som kjolen. Med snedslå runt ärmhål, halshål och nedre kant. Bak med 4 grunda uddar mot kjolen. 2 knappar i snedsömmarna bak och 6 knappar fram. Knäppes med hakor och hyskor vid minst 3 knappar fram.

(snedslån är 5 mm bred, synligt)

Kjolen.

Kjolen veckas så att det blir ett ca 15 cm brett flatveck fram, där hakor och hyskor sys i vänster sida, på kjolen bak bildas ett motveck.

Kjolens längd mätes från golvet till fällan (utan skor) och skall vara 20 cm.

(Veckena faller vackrast om dom lägges efter höftmättet.)

WETTERHOFF Nr 813

WETTERHOFF Nr 849

WETTERHOFF Nr 835

VUORELMA Nr 11

VUORELMA, OBL.

WETTERHOFF Nr 822

KIARBLÅ BOMULLSRÄNNING
Nr 44

LENLANDS FOLKDRÄKT

17/2 10. 10. 10. 10.

10. 10. 10. 10.

10. 10. 10. 10.

10. 10. 10. 10.

10. 10. 10. 10.

10. 10. 10. 10.

Material till folkdräkten

En folkdräkt i våra dagar är en tidlös festdräkt. Den följer sina egna regler då det gäller material, mönster och sammansättning av olika detaljer. Då man skaffar sig en folkdräkt bör man tänka på följande:

Enligt beskrivningarna för tillverkning av en folkdräkt används i huvudsak naturmaterial:

- bindmössa överklädd med duchesse
- stycke av bomullstyll med broderi
- huckle och lärftshatt av bomull eller linne
- blusar och skjortor i linne- eller bomullslärft
- livstycke och västar i halvulle
- kjolar och tröjor i halvulle
- mansbyxor i vadmal
- förkläden av linne, bomull, ylle eller siden
- axeldukar och halskläden av bomull, ylle eller siden
- strumpor och strumpeband i bomull eller ylle
- skor av läder
- tygerna till folkdräkterna bör vara vävda i rätta mönster och färger
- som fodertyg används bomulls- eller linnetyger
- till underkjolar används linne- bomulls eller halvulletyger.

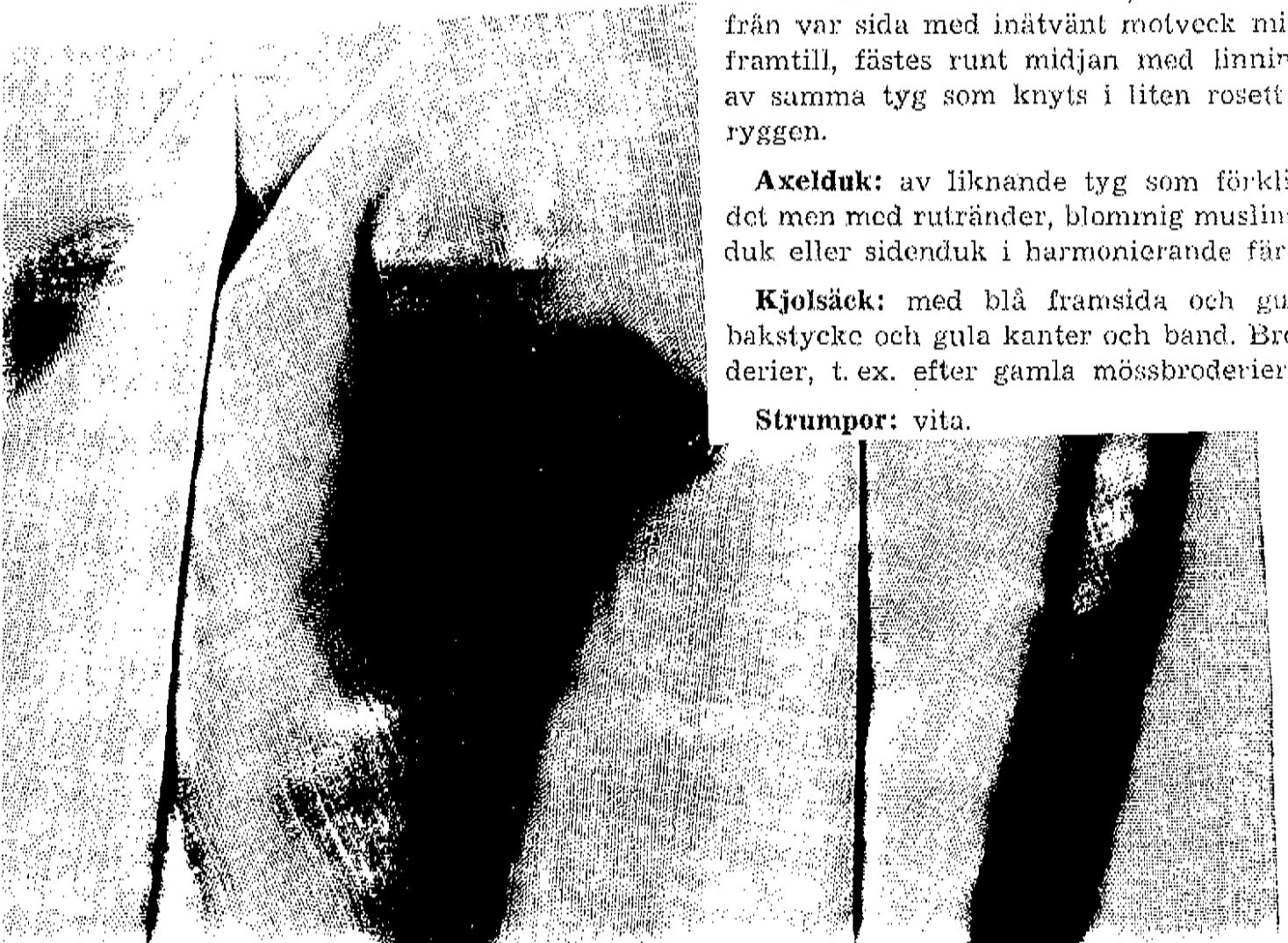
Kjol: med helblå övre del och med en c. 30 cm bred bård nedtill i gult, rött, gredelint, grönt och vitt och nedanom bården en c. 6 cm bred blå rand. Kjolen veckas åt var sida med ett brett utåtvänt motveck mitt framtill.

Förkläde: av vitt bomullstyg med $\frac{1}{2}$ cm breda gula längsgående ränder på c. 5 cm avstånd från varandra, veckat inåt från var sida med inåtvänt motveck mitt framtill, fästes runt midjan med linning av samma tyg som knyts i liten rosett i ryggen.

Axelduk: av liknande tyg som förklädet men med rutränder, blommig muslinsduk eller sidenduk i harmoniserande färg.

Kjolsäck: med blå framsida och gult bakstycke och gula kanter och band. Broderier, t. ex. efter gamla mössbroderier.

Strumpor: vita.

LEMLAND BLUS

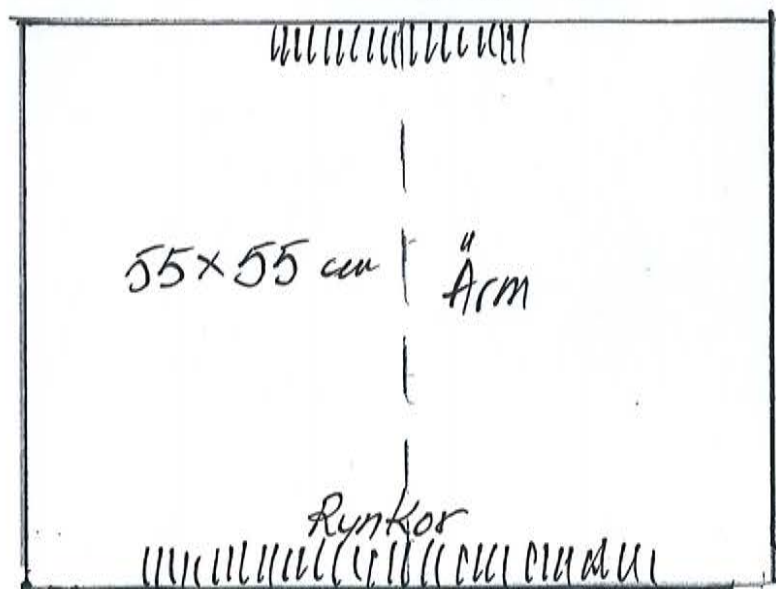
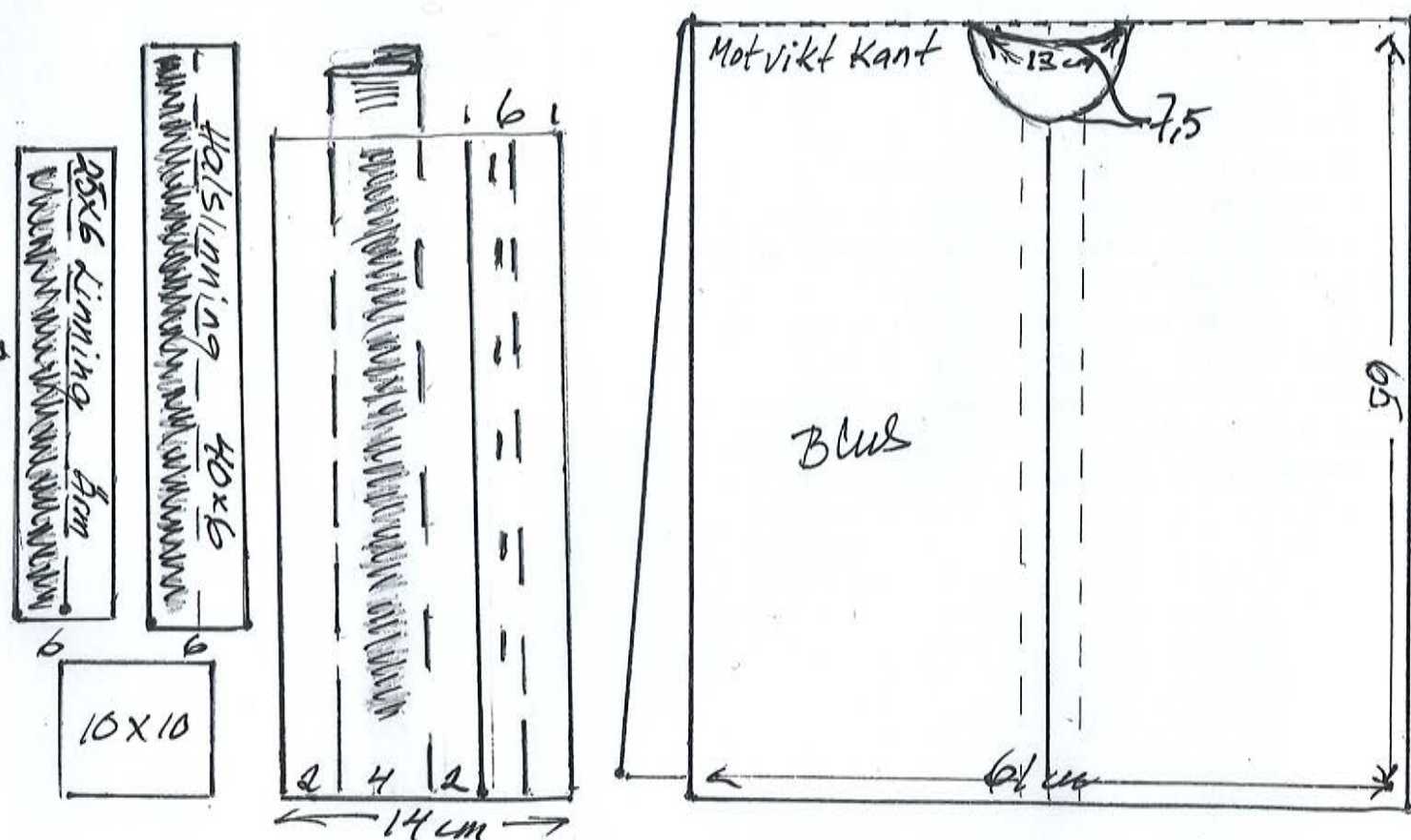
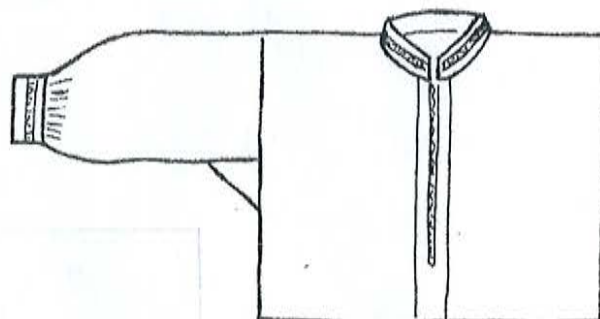
Mönsterstorlek på tillskärningsplan. Storlek 42 $\frac{\text{Bröstvidd} + 20}{2} = \frac{122}{2} = 61$

Egen storlek

$\frac{\text{Bröstvidd} + 20}{2}$

Sömnad

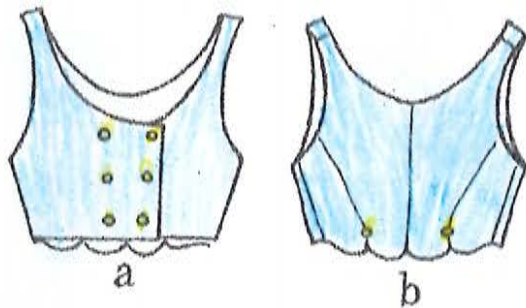
Alla sömmar sys med 1/2 cm bred fällsöm.
Alla delar klipps trådraka.

Blus 1): av vitt linne eller bomullstyg, sydd med en c. 3 cm hög halslinning med hålsöm på denna och med ett motveck framtill ända ned, med eller utan hålsöm. Ärmarna har linningar utan sprund eller knappar, men med hålsöm.

Blus 2): med runt halshål och motveck framtill. Ärmarna med rynkgrupp vid axelsömmen och rynkade till 5 cm breda linningar som knäpps med en trådknapp.

LEMLAND LIVSTYCKE

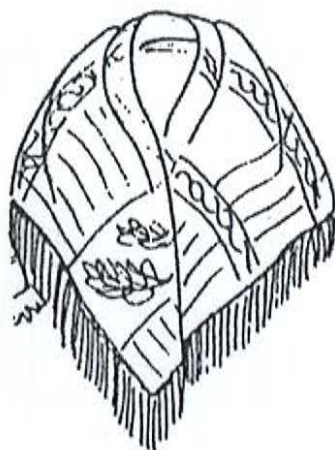

Livstycke: av helblått tyg, likt kjolens övre del, sytt med djup rund urringning framtill och rätt djup rund urringning i ryggen, häktas omlott till vänster framtill och pryds med tre par släta kullriga mässingsknappar i två rader som nedåt närmar sig varandra. Livstycket har söm under armen, mittelsöm och något svängda sidosömmar i ryggen. Ryggstyckena bildar fyra rundade uddar, en för varje särskilt tygstycke. Vid varje sidosöm, nere vid uddarna, en mässingsknapp.

LEMLAND TRÖJA

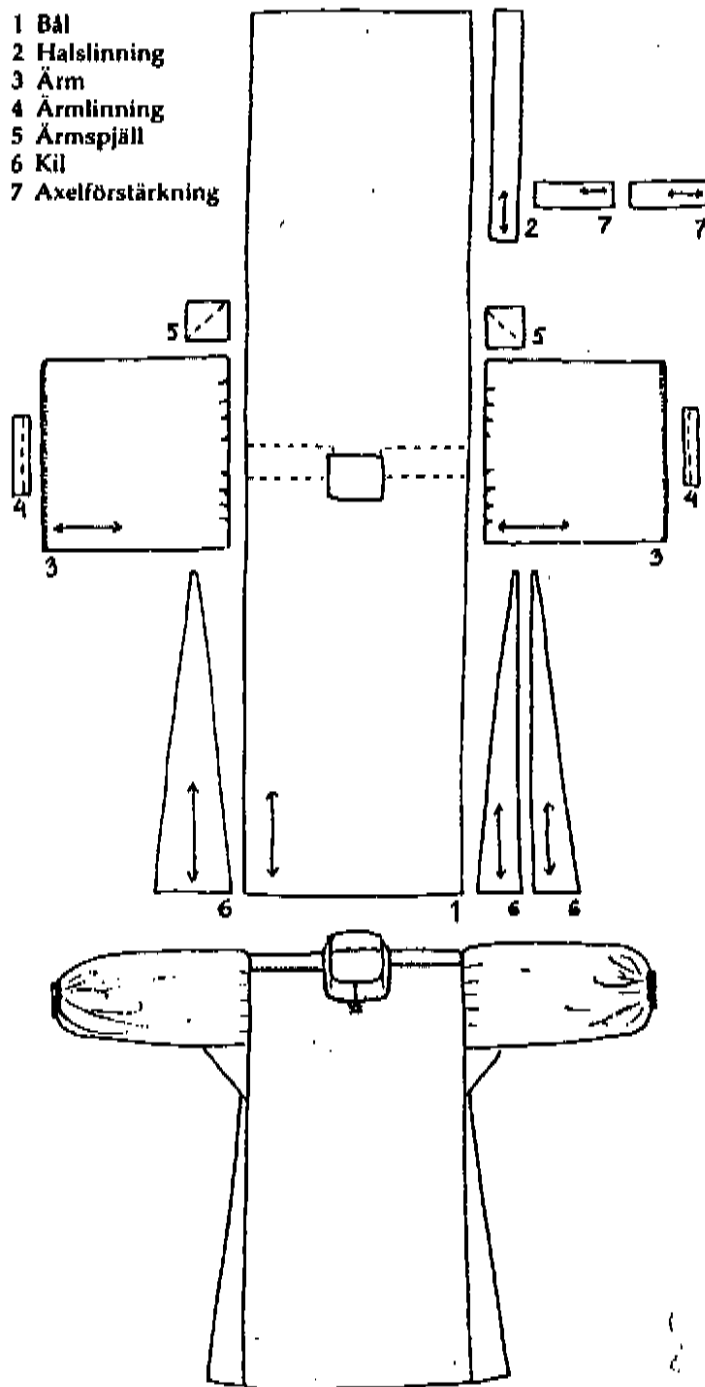

Tröja: av livstyckstyget i samma snitt
som Sunds-dräktens tröja.

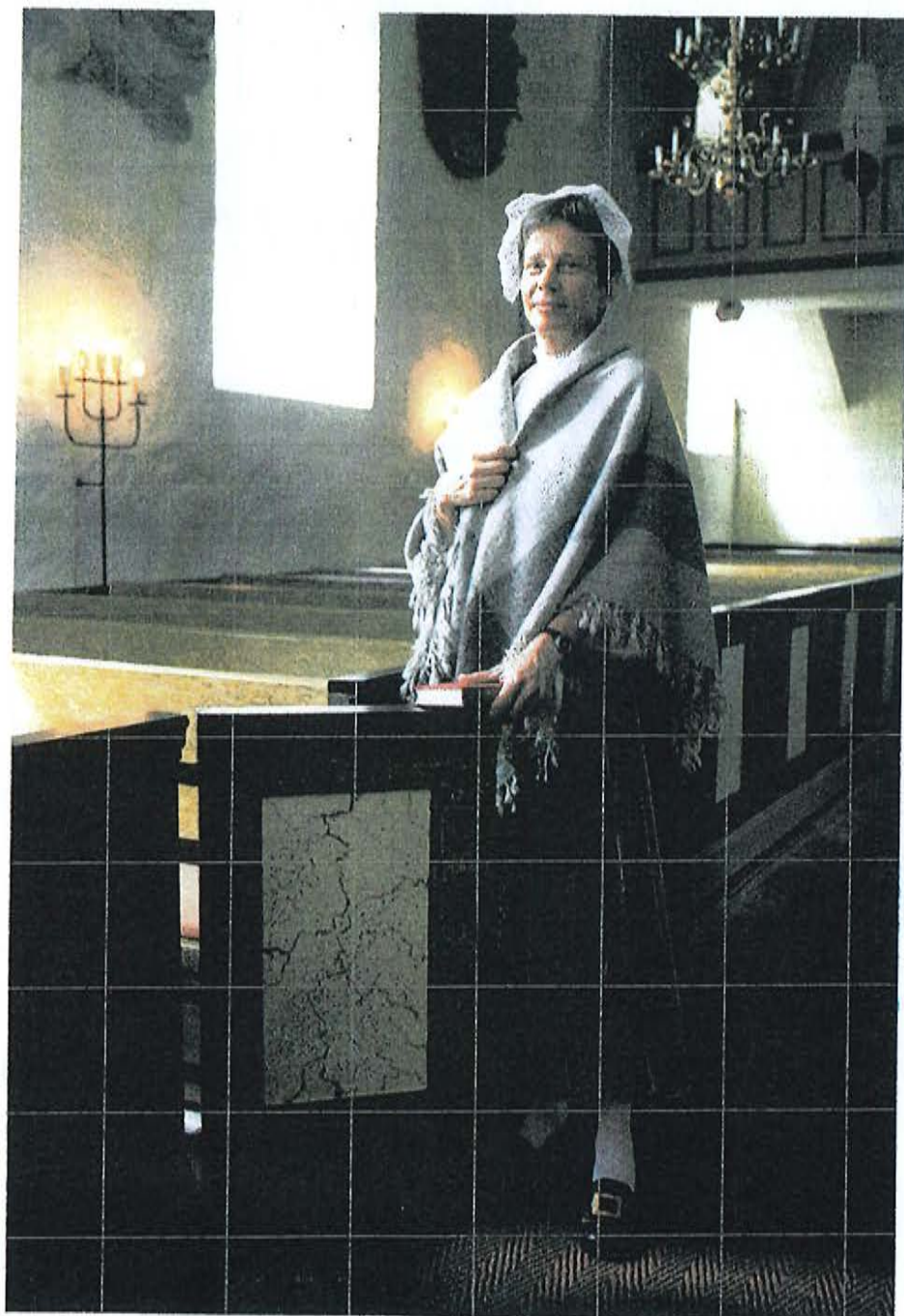
SKJORTOR, III

'Helsärk' med kilar infällda i sidsömmarna.

Den åländska STORSCHALEN

År 1995 godkändes en gemensam folkdräktschal för Ålands kvinnodräkter. Originalet kommer från Norrgårds, Tärnebolstad, Finström. Här visas den nyvävda schalen av Inger Mörn, iklädd den gamla saltviksdräkten från 1876, den mest autentiska av landskapets folkdräkter. Schalen finns bland bokens beskrivningar under namnet Amalia Charlotta, sid. 25.

ÅLANDS MARTHADISTRIKTS
HEMSLÖJDSSEKTION

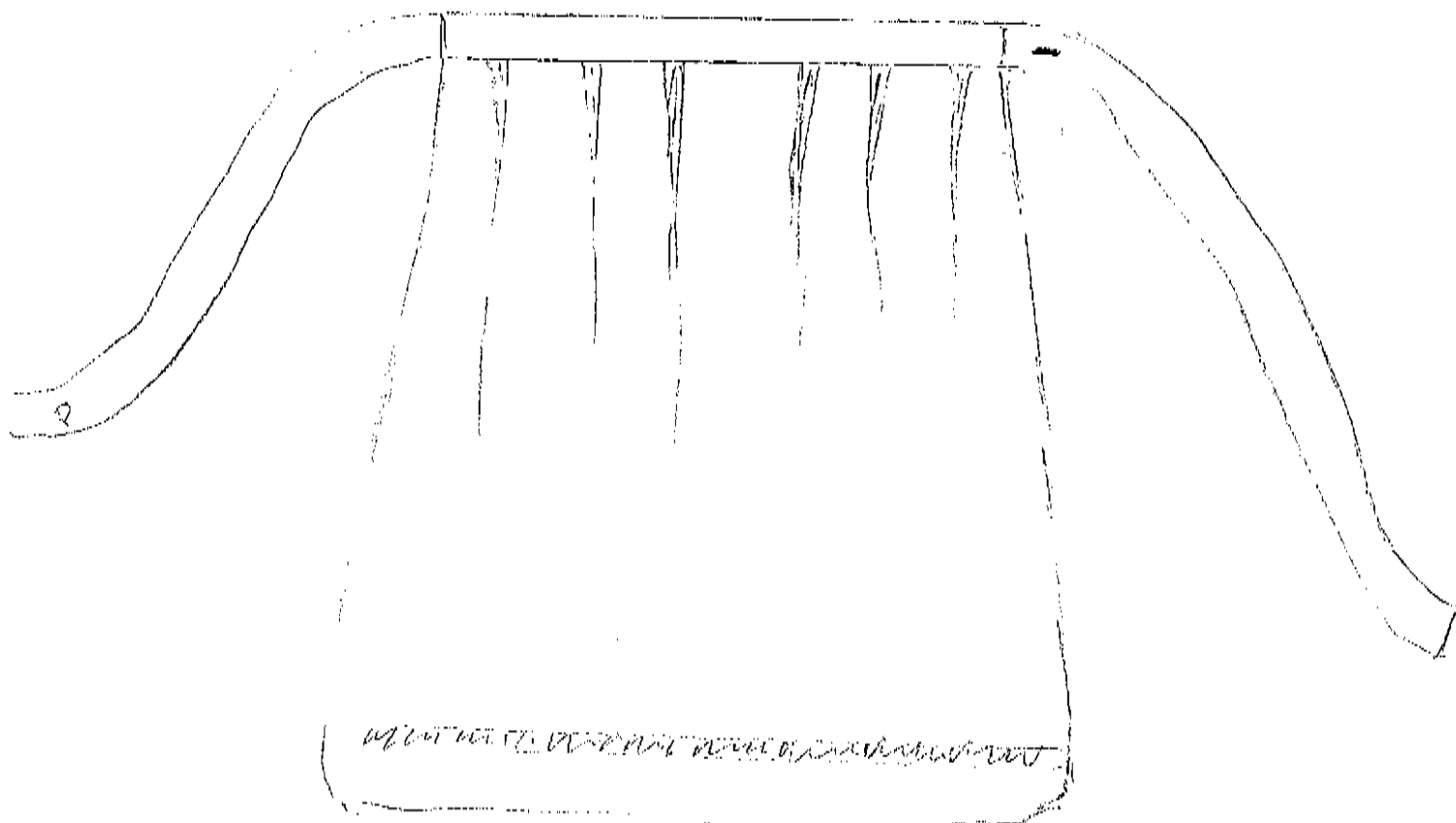
Förkläde till Lemlandsdräkten.

Tyget vävs i bomull, 60 trådar i vitt och 6 trådar gult. Förklädet skall vara 90 cm brett, längden så att 10 cm av kjolen syns under. Randigt.

Förklädeslinning 6 cm bred dubbel, knäppt med två knappar på baksidan i vänstra sidan av förklädet, två knapphål i linningen som går runt midjan. Hålsöm sys över 3 trådar 2 cm bred. 3 trådar gult eller vitt garn från tyget, dras i mitten av hålsömmen. (samma som på blusen)
Veckat i midjan så att kjolen syns i båda sidor och halva kjolsäcken i höger sida.
Fällan skall vara 5 cm bred.

Duken.

Samma väv som förklädet men med rutor.
Fransen sys med hålsöm om 2 trådar, med 3 cm bred frans.

Förklädes bredd i midjan $\frac{1}{3}$ av midjemåttet ca 30 cm

Amalia Charlotta

Originalen tillhör Rainer Kronstam, Norrgårds i Tärnebolstad. Den schal som är godkänd att bäras till de åländska folkdräkterna är en kopia av denna schal men med natursvart ullgarn i stället för det blåliga garnet i originalet. Schalen är vävd i ett stycke och av tvåtrådigt handspunnet ullgarn. Färgerna i den gamla schalen är ljusgrått, vitt och mörkt blåligt. Den 7 cm breda fransen runt om är gjord av varp- och inslagstrådar. Franstrådarna är inte tvinnade och har inte heller någon knut.

Vävbeskrivning

Beskrivningen nedan gäller inte originalet utan schalen i den form som den godkänns som "storschal" att bäras till de åländska folkdräkterna.

Storlek: 154 x 154 cm + 7 cm frans.

Schalen vävs i två våder.

Teknik: Tuskaft med färgeffekt (se Klara)

Sked: 70/1

Täthet: 7 trådar per cm i varpen och samma i inslaget.

Antal trådar: 552 + 8 trådar för vävning av fransen.

Vävbredd: 85 cm = 78 cm + 7 cm frans.

Material: Varp och inslag av entrådigt ullgarn Nm 6 eller tvåtrådigt ullgarn Nm 12/2 eller Nm 18/2. Färgerna naturvitt, grått och natursvart.

Mönstret består av stora och små rutor, som uppkommer som färg effekter. Stora rutan är 10,5 x 10,5 cm och lilla rutan är 2,5 x 2,5 cm. Den stora rutan består av 80 trådar, den lilla av 16 trådar. Mönstret åstadkoms genom färgbyten. Rutorna har turvis en mörk och en ljus tråd i både varp och inslag. Byte av ruta får man genom att väva två grå trådar efter varandra.

Schalen revas med en tråd i vardera färgen. Vid solvning är trådarna växelvis grå och vita. Vid övergången mellan rutorna byts ordningsföljden mellan färgerna så, att 2 mörkgrå trådar solvas efter varandra.

Inslaget är också växelvis grått och vitt. Då 2 grå trådar slås in efter varandra byter man ruta.

Reva ytterligare en varpfläta med 8 trådar och i samma längd för vävning av fransen.

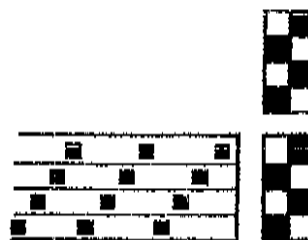
Revnöta:

grått	1		2		1	1		2		1	1		2		1	1		2		1		282
vitt		1		1								1		1				1		1		222
svart							1		1													48
	x 8		x 40		x 8		x 40		x 8		x 40		x 8		x 40		x 8		x 22*			552
	vänst. kant				rand				x 3				hälften av botten									

* halva rutan + 4 extra trådar för stadkanten. Dessa tråds tätare i skeden. Stadkanten gör det lättare att få en snygg och osynlig söm när våderna sys ihop.

Vävuppsättning:

Solva färgerna i den ordning som anges i revnotan. Den extra varpflätan för vävning av fransen solvas i tuskaft och träs i sked ca 8 cm ytterom de övriga varptrådarna.

Inslagsordning:

Kant:	1 inslag grått, 1 inslag vitt	8 ggr	(tot. 16 inslag)
	2 inslag grått		
	1 inslag vitt, 1 inslag grått	40 ggr	(tot. 80 inslag)
Bård:	1 inslag grått, 1 inslag svart	8 ggr	(tot. 16 inslag)
	2 inslag grått		
	1 inslag svart, 1 inslag grått	40 ggr	(tot. 80 inslag)
Mittpartiet:	*		
	1 inslag grått, 1 inslag vitt	8 ggr	(tot. 16 inslag)
	2 inslag grått		
	1 inslag vitt, 1 inslag grått	40 ggr	(tot. 80 inslag)
	*		
	* — * 7 gånger		
	1 inslag grått, 1 inslag vitt	8 ggr	(tot. 16 inslag)
Bård:	2 inslag grått		
	1 inslag svart, 1 inslag grått	40 ggr	(tot. 80 inslag)
	1 inslag grått, 1 inslag svart	8 ggr	(tot. 16 inslag)
Kant:	2 inslag grått		
	1 inslag vitt, 1 inslag grått	40 ggr	(tot. 80 inslag)
	1 inslag grått, 1 inslag vitt	8 ggr	(tot. 16 inslag)

Väv två likadana våder så att rutorna i den senare våden upprepas i *omvänd ordning*. Då kommer mönstret att stämma. Lämna minst 20 cm av varpen ovävd mellan våderna för att bilda fransar.

Montering och fransar:

Sy ihop våderna. Fransarna bildas av inslag och varp och knyts inte.

Materialen i schalarna

Det vanligaste materialet i de äldre schalarna är ull. Bomulls- och lingarn förekommer också som varp med ullgarn som inslag. Vanligen använde man ullens naturliga färger, grått, svart och naturvitt. Ibland kompletterades väven med någon annan kulör, ofta olika toner av lila.

Fransarna

De äldsta beskrivna schalarna har oftast isydd frans. Garnet till fransarna är spunnet på olika sätt.

Schalen *Anna Kristina* har krullig frans. Det krulliga har åstadkommits genom att man spunnit två trådar åt olika håll och sedan tvinat ihop dem. Vanligt spunnet entrådigt och tvåtrådigt ullgarn användes också för isydd frans. Fransen till schalen *Klara* och en del av de övriga schalarnas fransar utgörs av förlängt inslag i väven. Stödtrådar för fransen revas i samband med schalens ränning och bommas på samtidigt med den övriga ränningen. Stödtrådarna träs i skeden på ca 12-15 cm avstånd från den övriga varpen. Vid vävningen går man runt stödtrådarna med

Beskrivning av vanliga fransknytningar på schalar:

Fig. 1

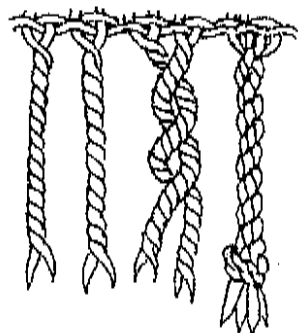

Fig. 2

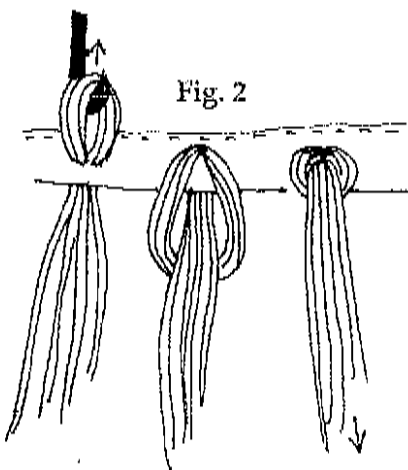

Fig. 3

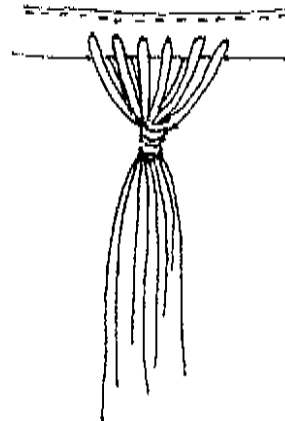

Fig. 5

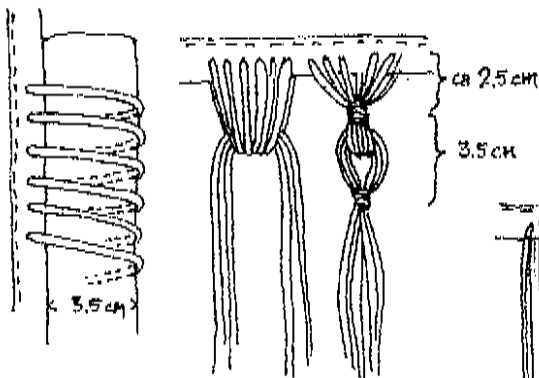

Fig. 4

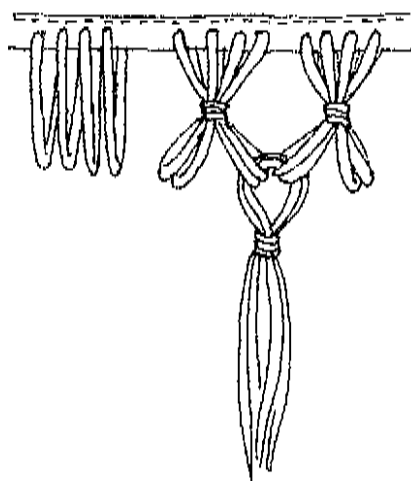
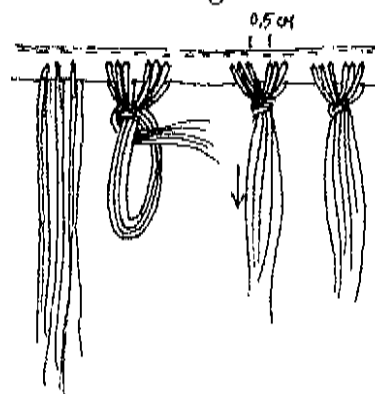
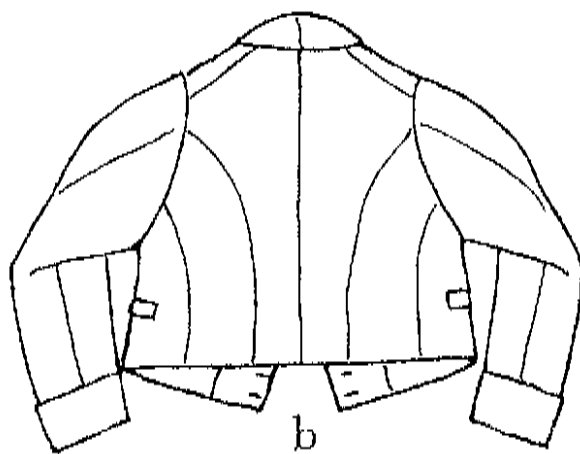
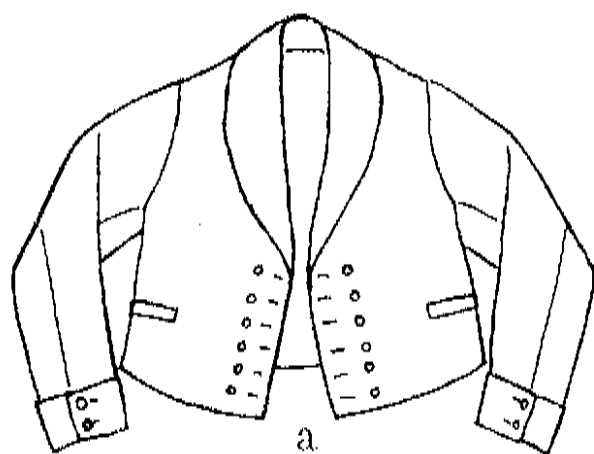

Fig. 6

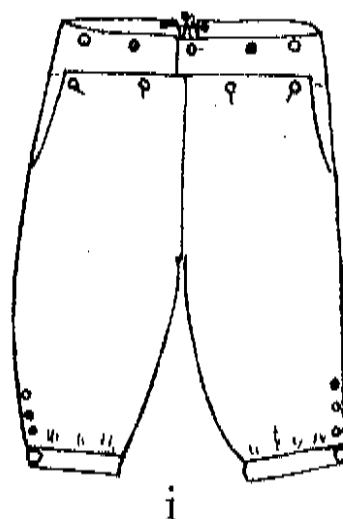
LEMLAND ROCK OCH BYXA

Halsduk: en smalt vikt svart eller blå sidenduk som knyts i rosett eller i enkelt omtag framtill med ändarna nedstuckna under västen.

Rock: (tröja) av mörkblå vadmal, sydd med nedvikt krage, som går långt ned och småningom avsmalnar, 6 par stora mässingsknappar i två lodräta rader och med fickor med rakt sydda fick-klaffar. Ärmarna har breda uppslag med sprund och 2 mässingsknappar som knäpps genom uppslaget. Rocken har söm under armen, mittelsöm och svängda sidesömmar i ryggen, där den är slät utan skört eller knappar. Den är så lång att den går till höfterna, modell Saltvik.

Knäbyxor: av samma tyg som rocken, med en bred lucka intill sidorna, knäppta med 4 stora mässingsknappar, sneda ficköppningar under luckan. På utsidan av luckan ett sprund med 3 små mässingsknappar som kan knäppas och knälinning med mässings- eller silverspänne, modell Finström. Byxorna kan även sys utan knälinning, mera åtsittande, med sprund på utsidan av knäna med 3 små mässingsknappar som knäpps, modell Jomala.

Strumpor: vita eller blå.

Skor: låga svarta med spännen och över vristen uppstående plös.

Strumpeband: mönstervävda ylleband.

LEMLAND VÄST

g

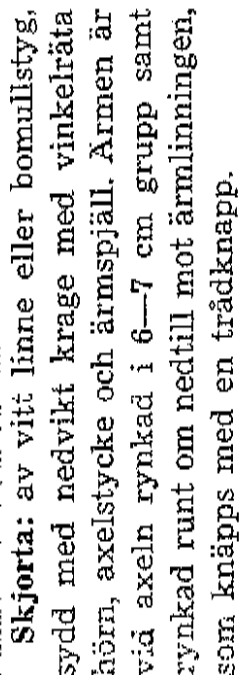
h

Väst: av ett tyg med 1 ½ cm blå bottnar och 9 mm osymmetriska ränder i vitt, grönt, gult och rött. Västen är sydd med ränderna löpande rätt upp och ned. Den har ingen krage, men en kantning av västtyget i nacken. Den har två slag utan knappar. Knäpps med 5 par mässingsknappar i två lodräta rader. Västen är något rundad nedtill och har två fickor med snett ställda fick-klaffar. Ryggstycke av blått bomullstyg med tamp och spänne.

882	Table
-----	-------

170 2575111 UCLC

Nov. 19-

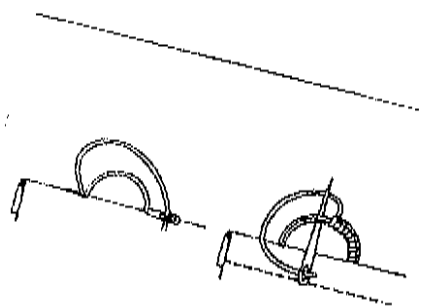
som knäpps med en trådknapp.

MANS SKJORTA

Mönsterstorlek på tillskärningsplan

$$\text{Storlek 52 } \frac{\text{Bröstvidd} + 20}{2} = \frac{125}{2} = 62,5 \text{ cm}$$

$$\text{Egen storlek. } \frac{\text{Bröstvidd} + 20}{2}$$

Sömnad

Alla sömmar sys med 1/2 cm bred fällsöm. Alla delar klipps trådraka.

Ärmar: Veckgrupp med ett 3 cm brett utåtvänt motveck i mitten och 4 st. 1,5 cm breda veck åt var sida.

-5 cm bred linning, smålagda veck mot linningen, åt ett håll.

-"Sprundklaffen" 26 cm lång och 6 cm bred.

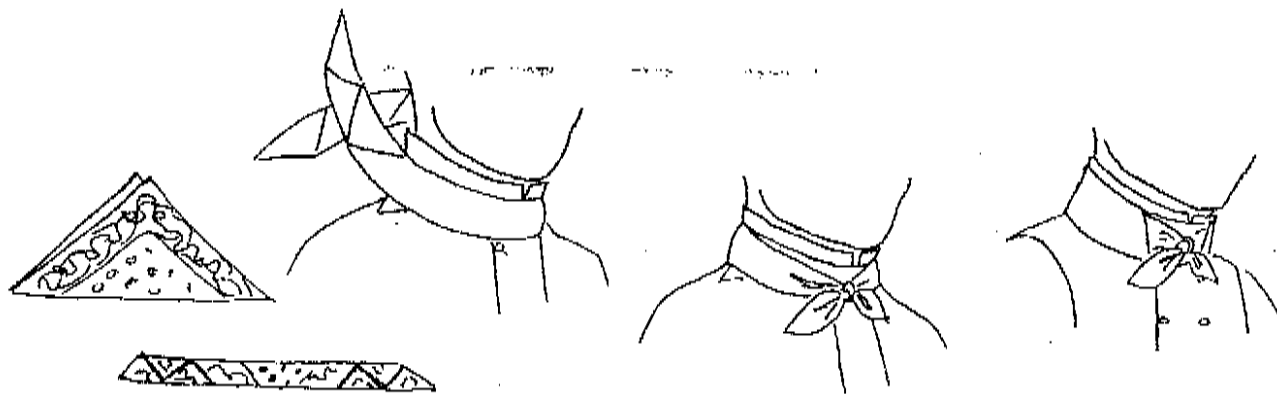
-Krage med rundade hörn.

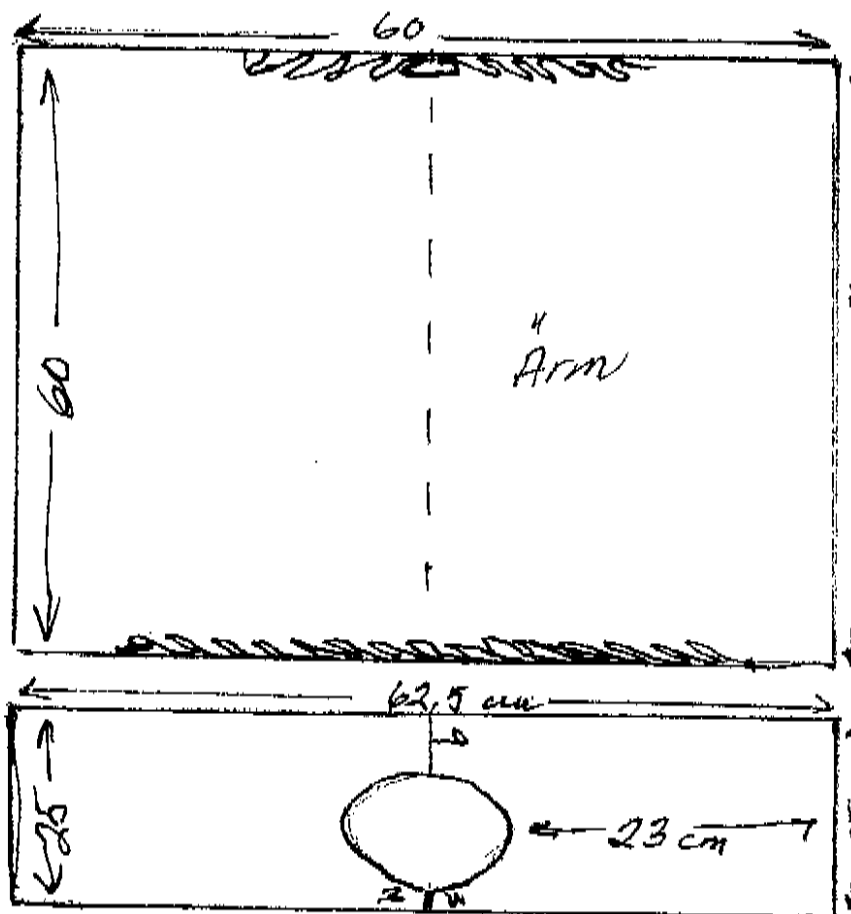
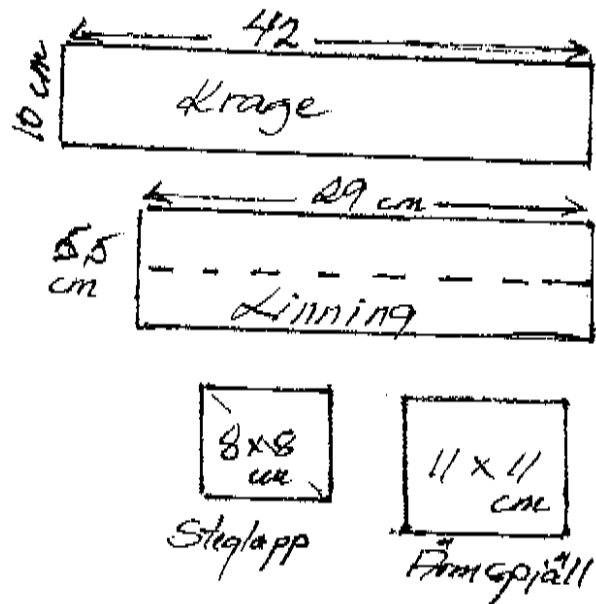
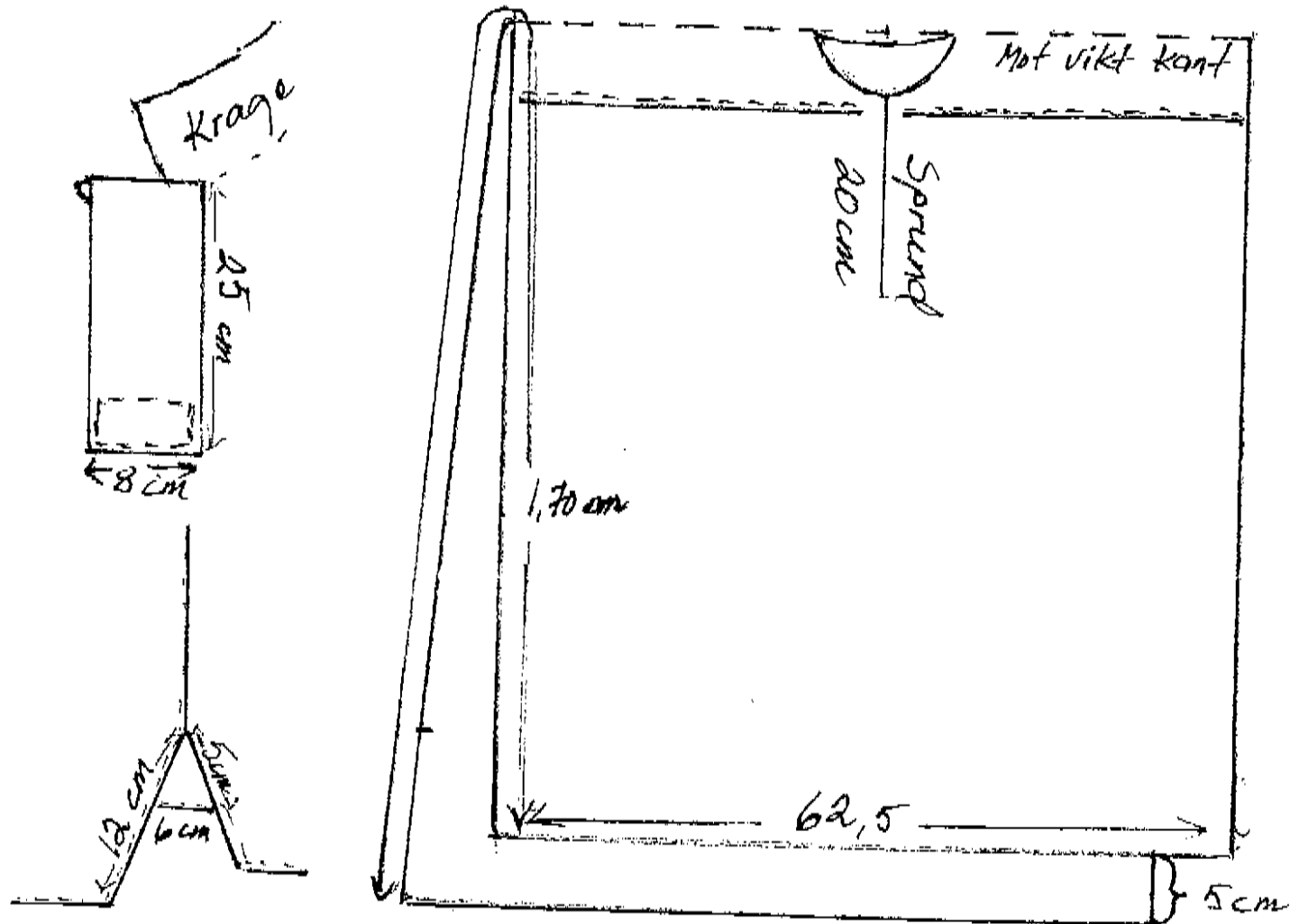
I mansdräkten började halskläden användas omkring sekelskiftet 1800. De finaste halsklädena var av silke och i enklare sammanhang användes halskläden av kattun. Halsklädet är kvadratisk eller trekantigt. Det viks så att det blir avlångt och knyts utanpå kragen. Kragen kan bäras uppstående eller vikas ner över halsklädet. Kläden kallades ibland för näsduk, trots att de aldrig användes att snyta sig i.

Halskläden av siden har ofta repad frans och behöver inte fällas. Halskläden av kattun var förr av ett tyg med avpassat tryck. Eftersom det numera är svårt att finna ett sådant tyg, kan det ersättas med ett tyg i metervara, som har samma färg och samma typ av tryck som originalet. Klädet fällas med en smal dubbel fäll 0,4 cm bred. Sy med fällstyg och använd gråbrun lintråd.

På senare tid har det spridits ett

bruk, att låta ett kattunskläde, kalla snusnäsdruk, hänga ut ur byxluckan. Att göra så hade ansetts högst opassande förr och bör inte förekomma nu heller. Den som ville torka svetten ur pannan använde skjortärmarna och snöt sig gjorde man i fingrarna!

OK påsydd

MANS SKJORTA

Gård's Museum

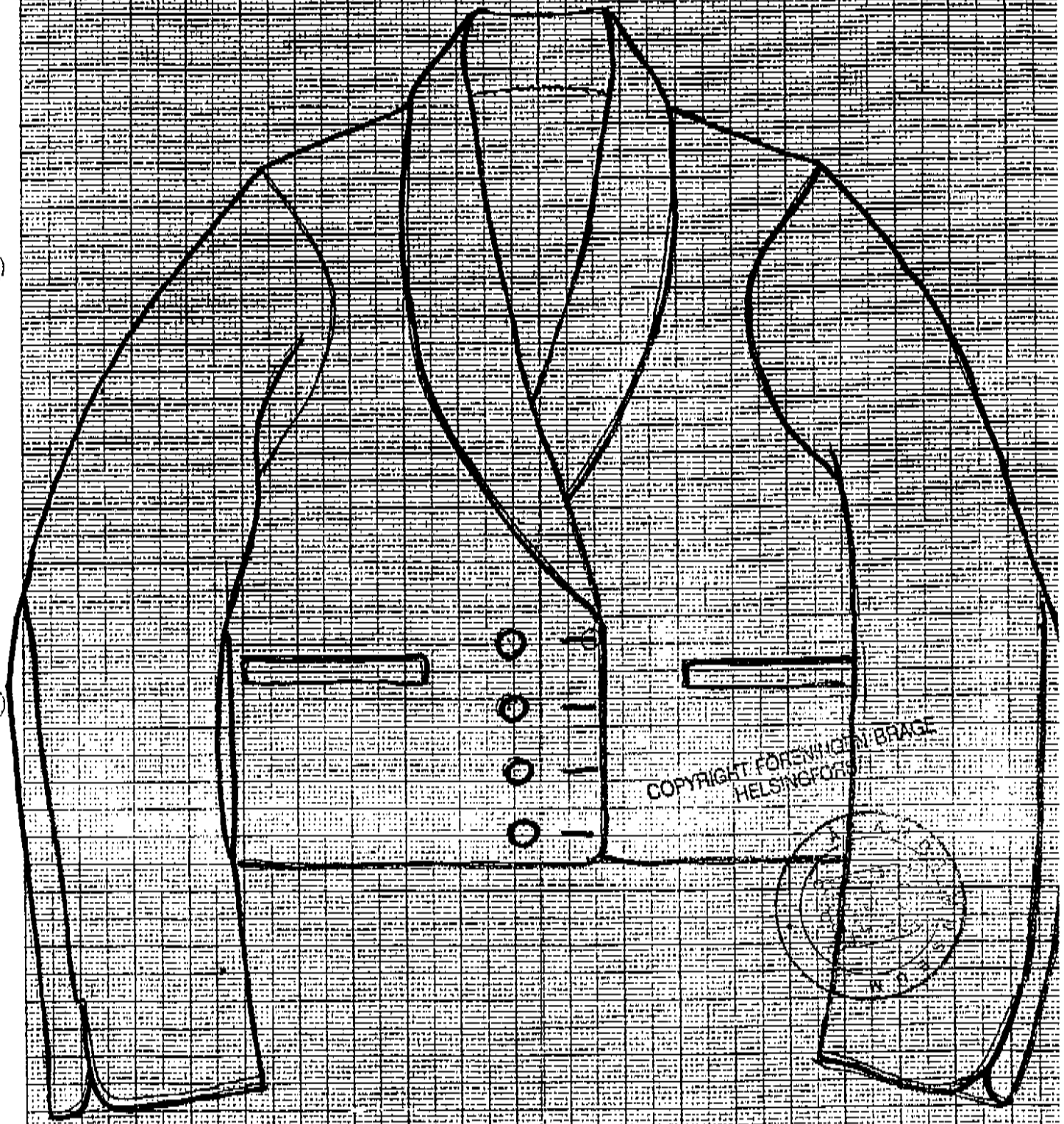
MAUTRÖJA K5625

ÅLAND

demland.
SUND Vård
Sa-huk

ÅLANDS LÄNDSKAPSMUSEUM

1.4

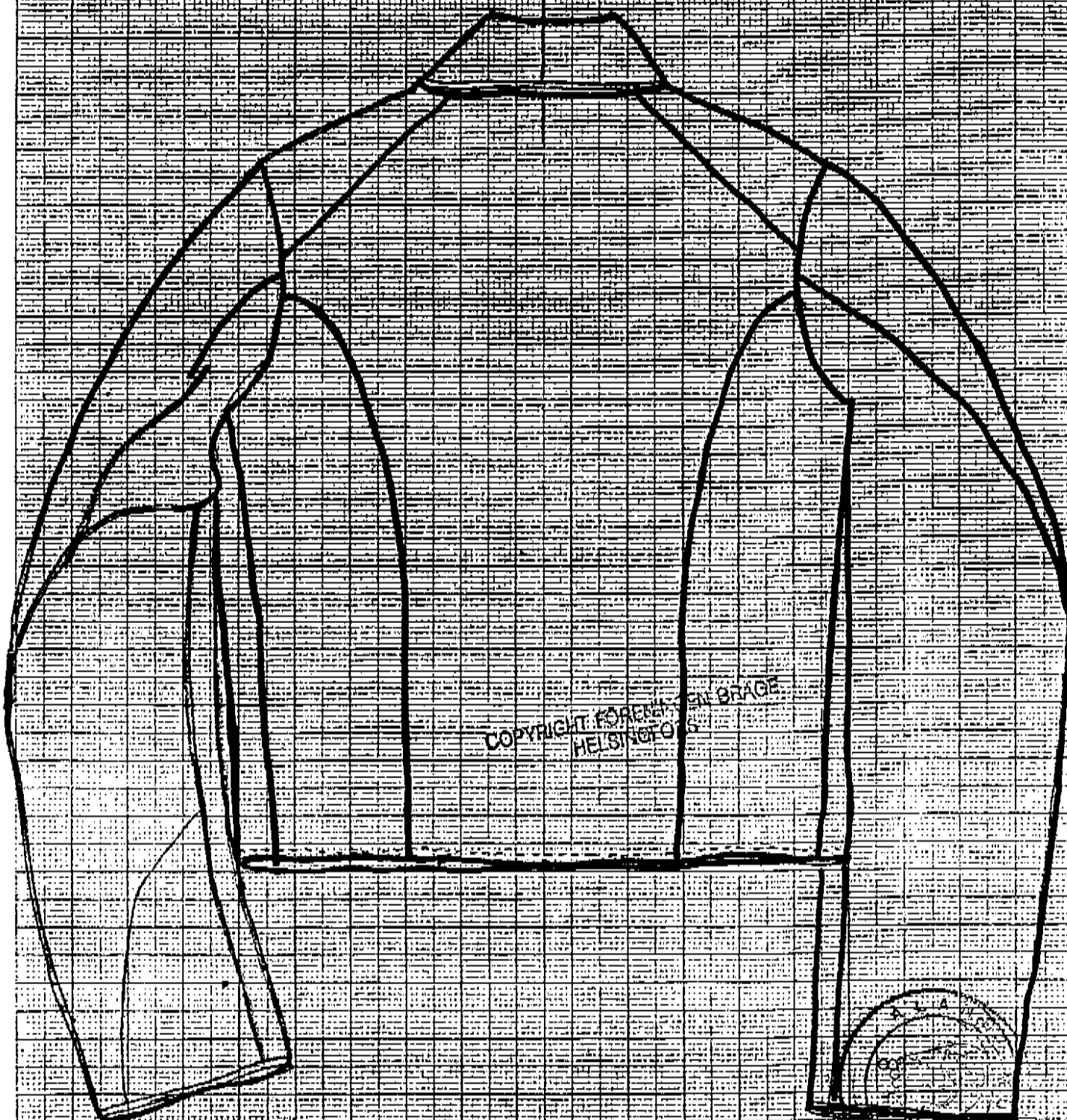
COPYRIGHT FÖRENINGEN BRAGE
HELSINGFORS

G.V. 185

MANUSTROJA K 56.25 A LAND

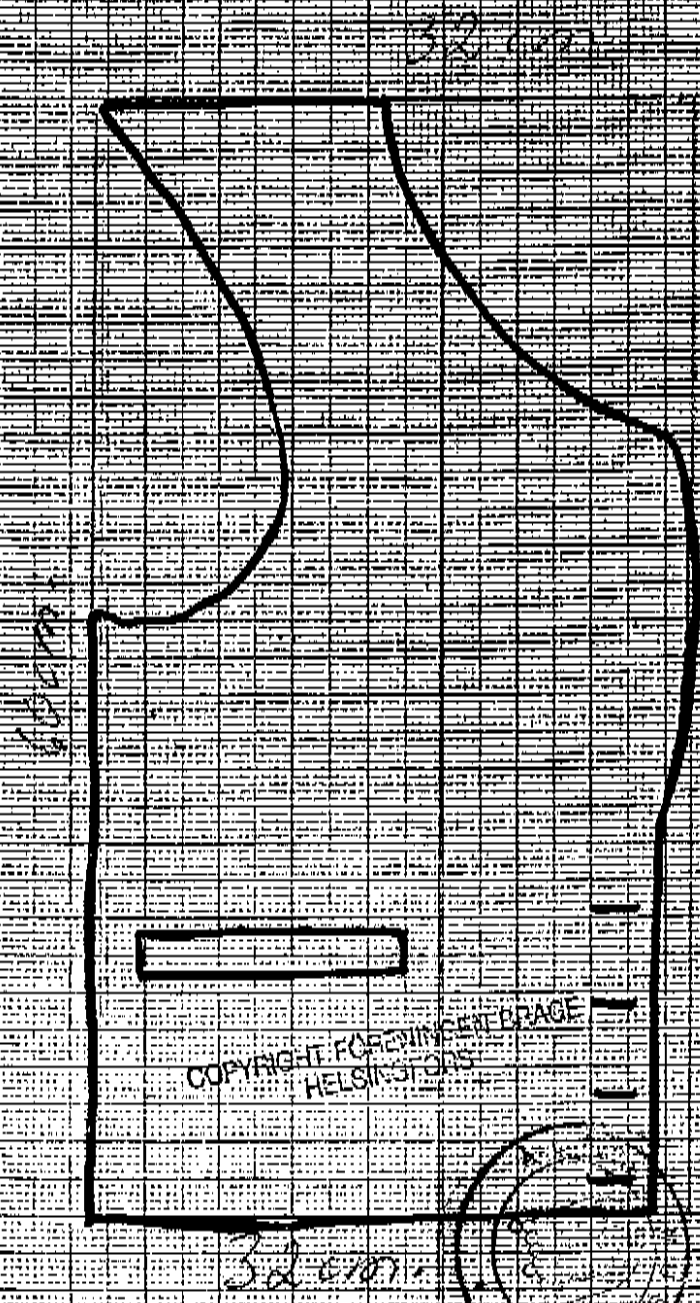
ALAND LAND CHARTERED

1.4

MAVSTROJA K 5625 ALANG

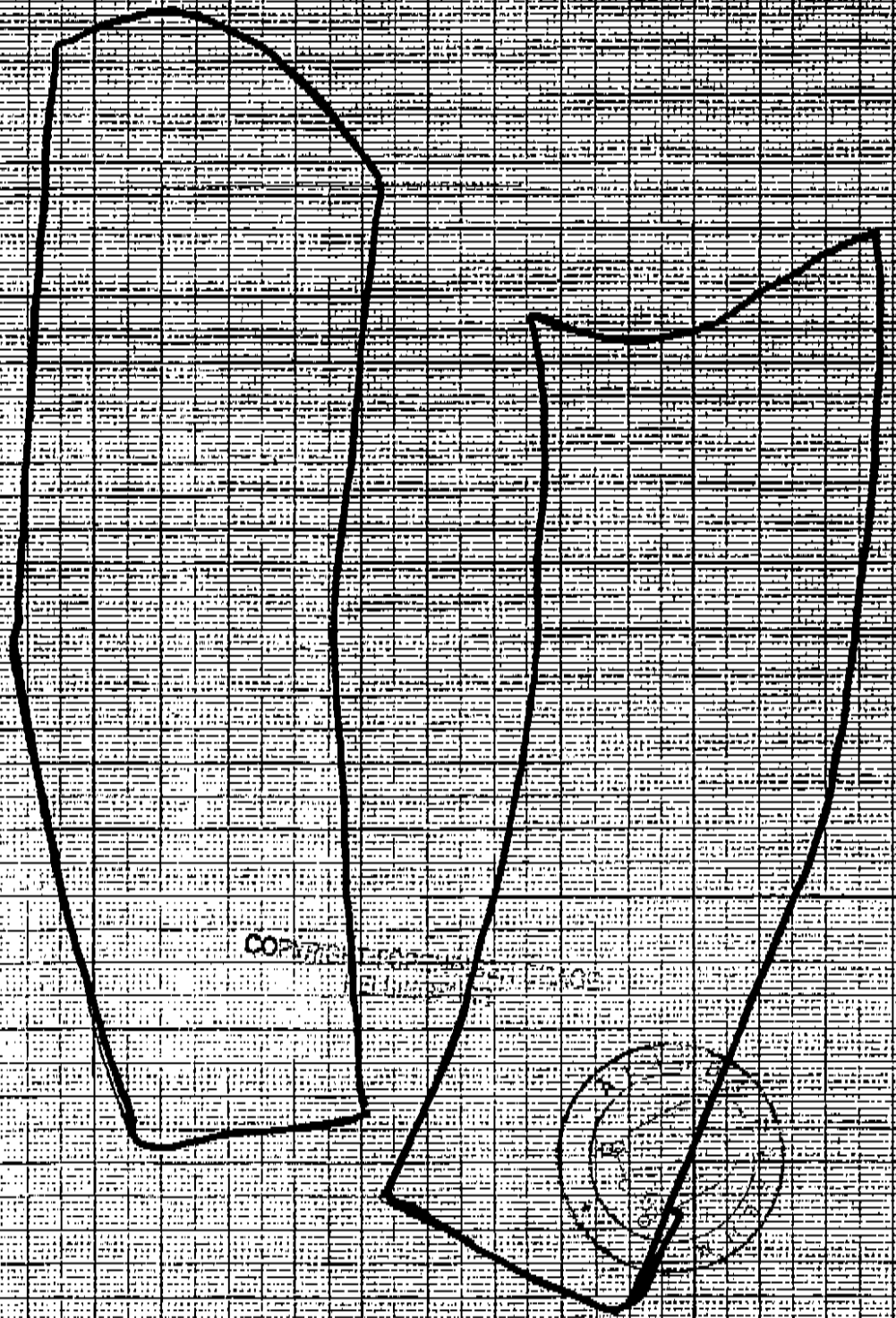
ALANG LANDSCAPE MUSEUM

RIKSTROTT K 5625 ÅLAND

ÅLANDS LÄNDSKAPSRÄD

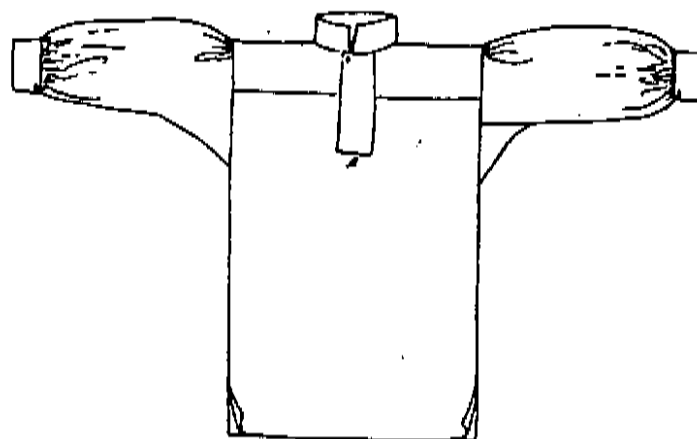
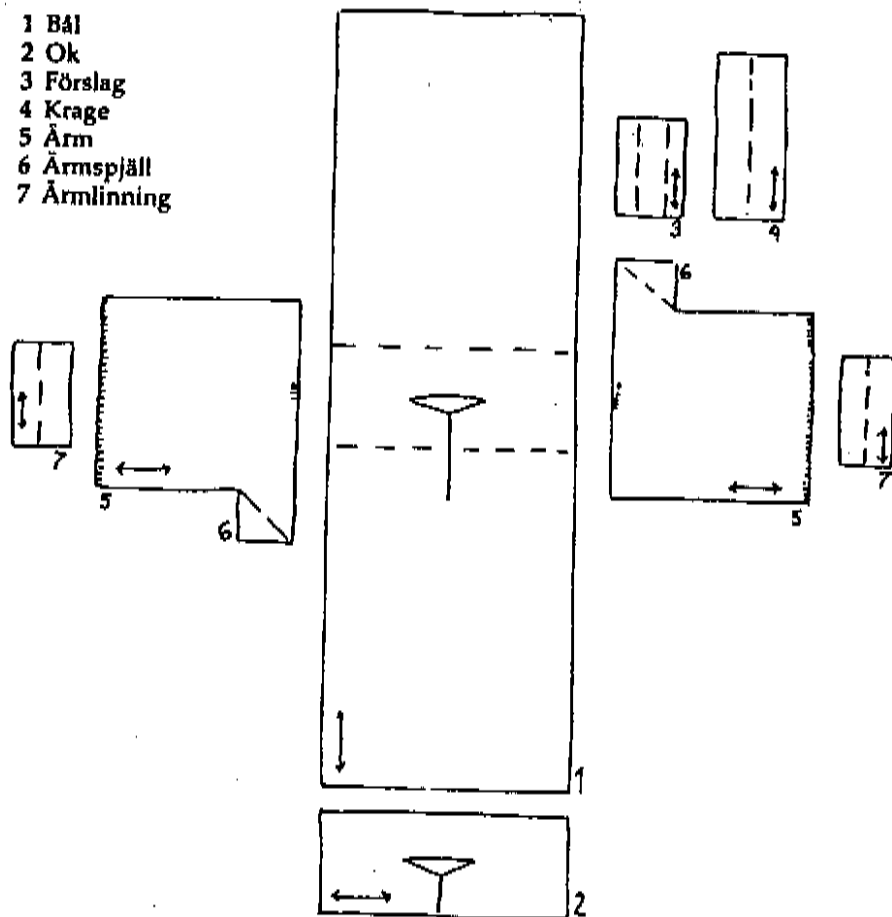
1/1

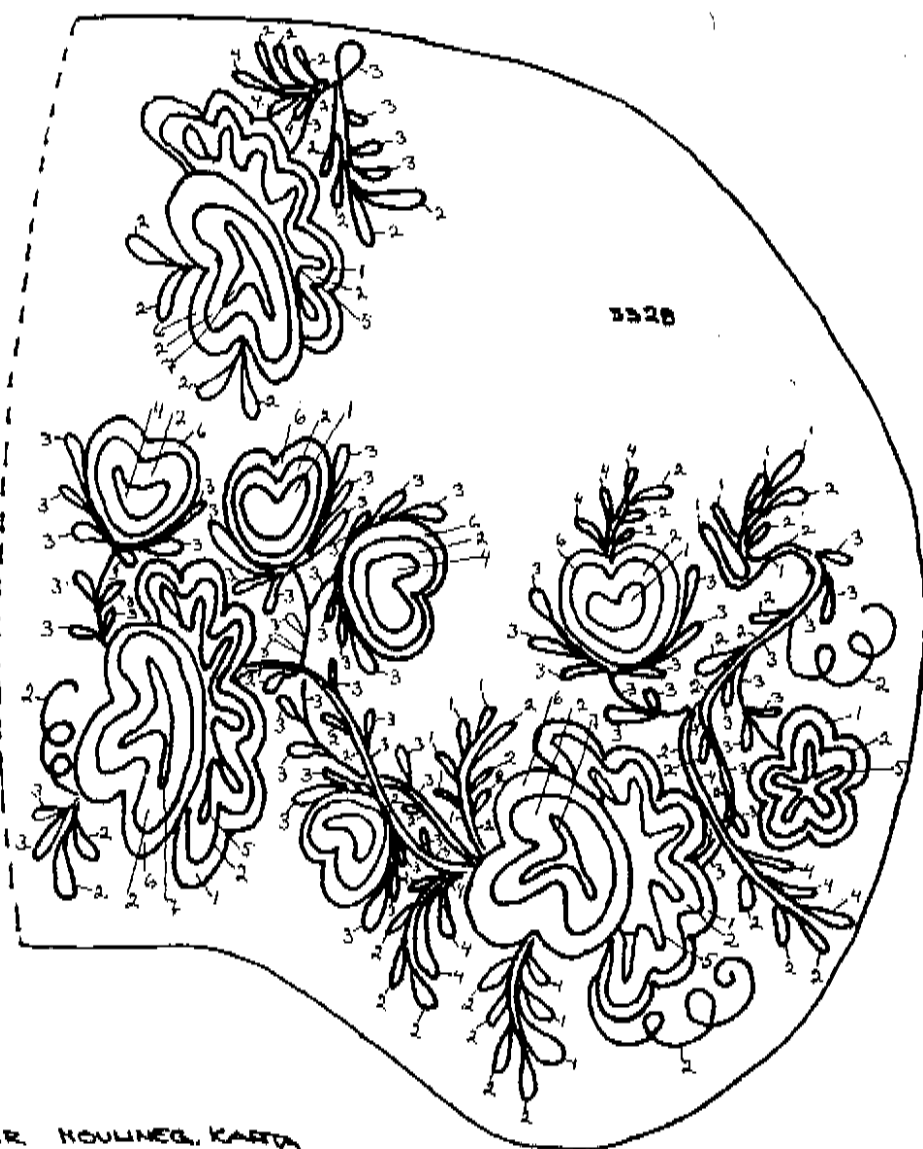

COPYRIGHT FÖRENINGEN BRAGE
Helsingfors

SKJORTOR II

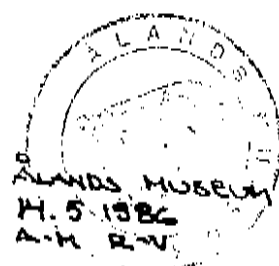
- 1 Bål
- 2 Ok
- 3 Förslag
- 4 Krage
- 5 Ärm
- 6 Ärmspjäll
- 7 Ärmlining

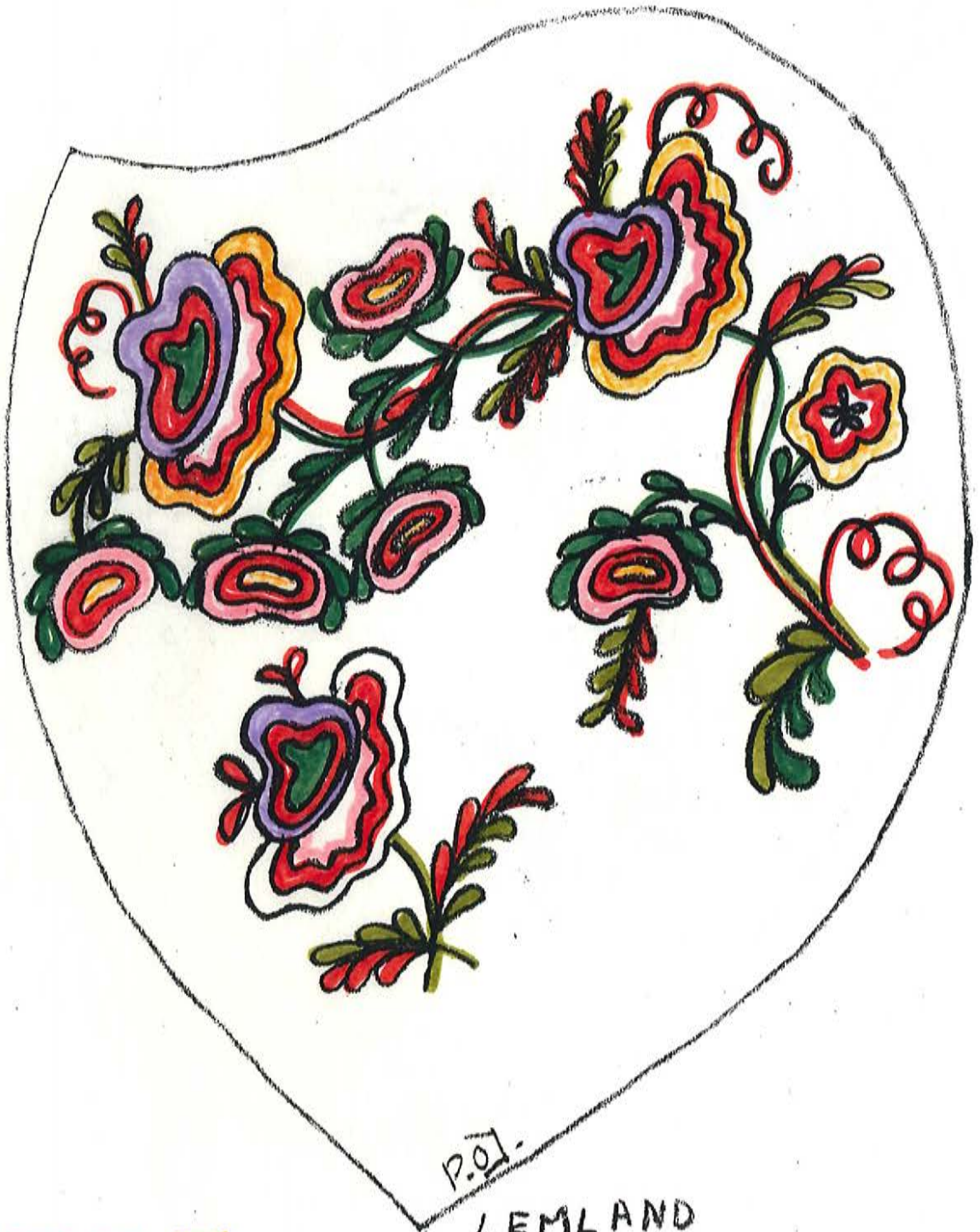

EFTER NOULNEQ, KARTA
3328 RÖD BOTTENFÄRG

1.	744	LJUSGRÖN
2.	920	RÖDBRUN
3.	3346	MÖRKGRÖN
4.	3348	LJUSGRÖN
5.	327	LILA
6.	353	ROSA
7.	938	MÖRKBRUN

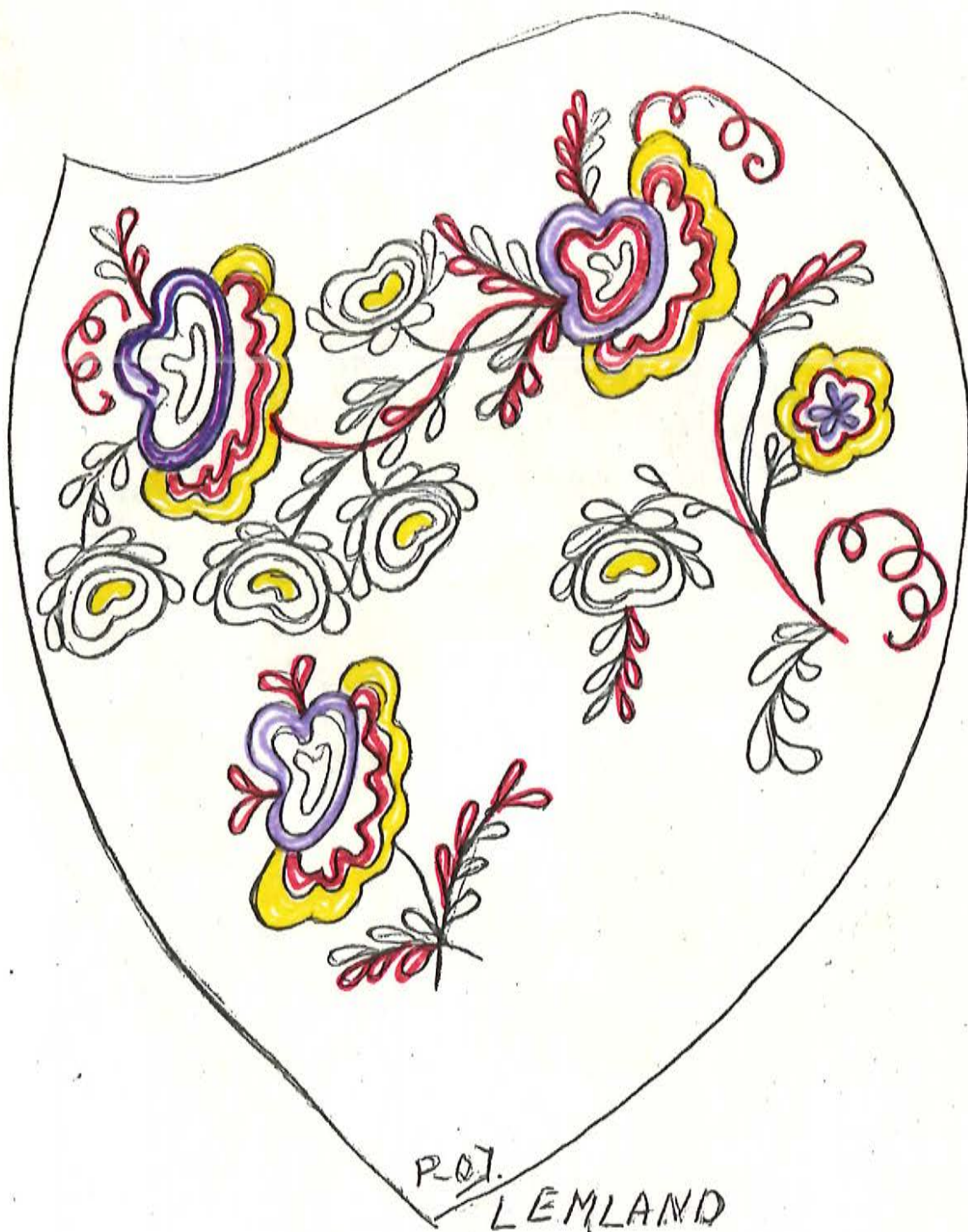

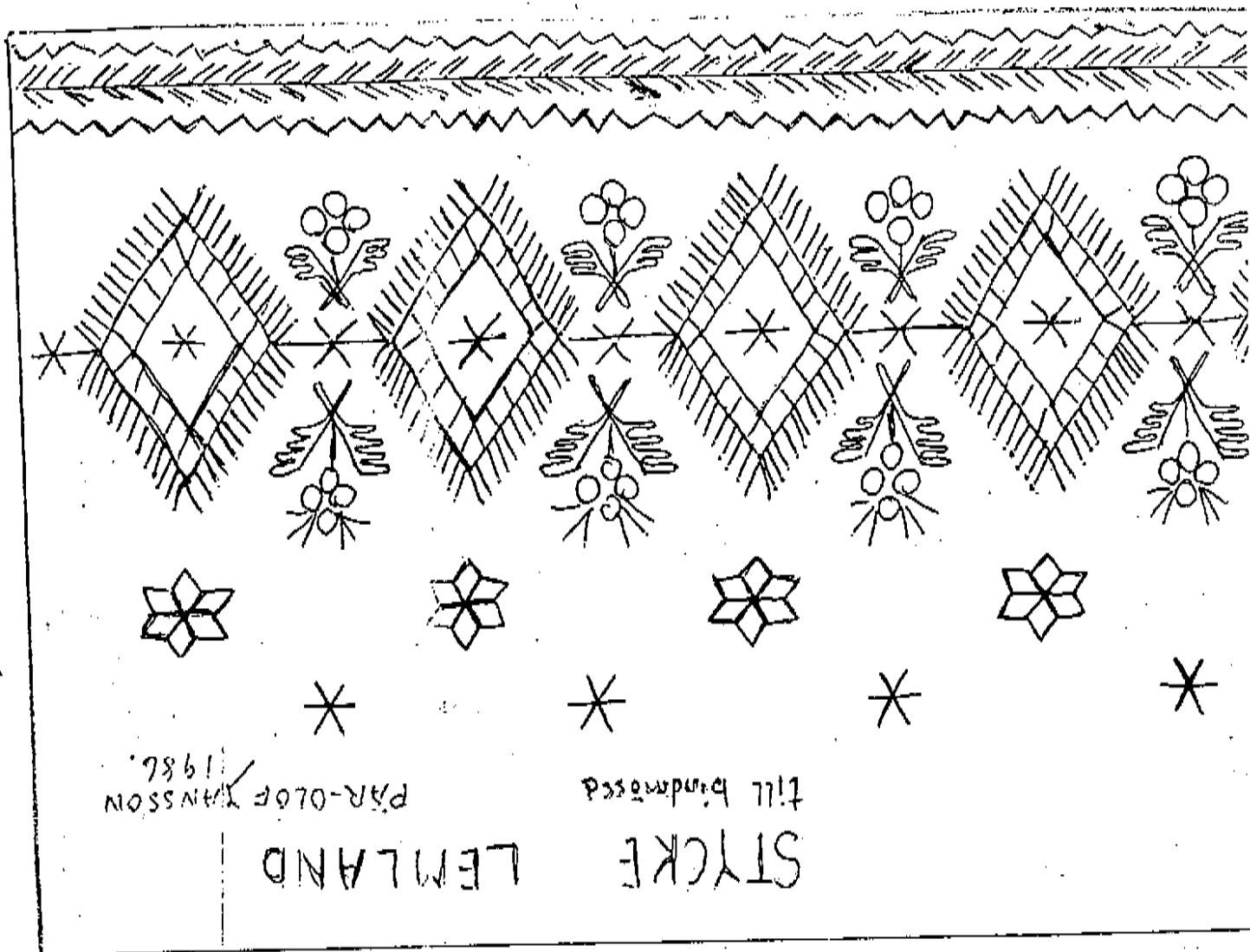

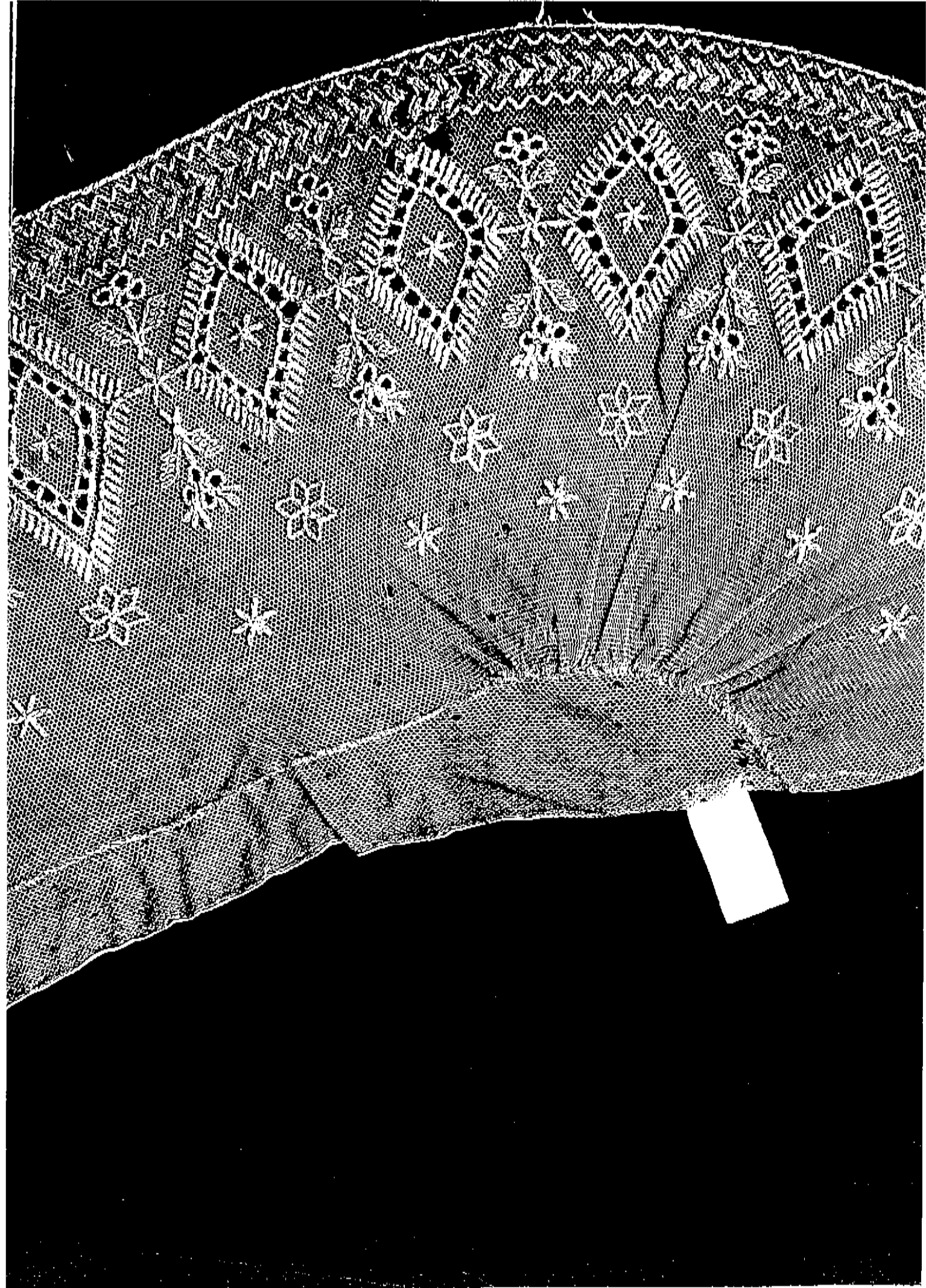
P.O.

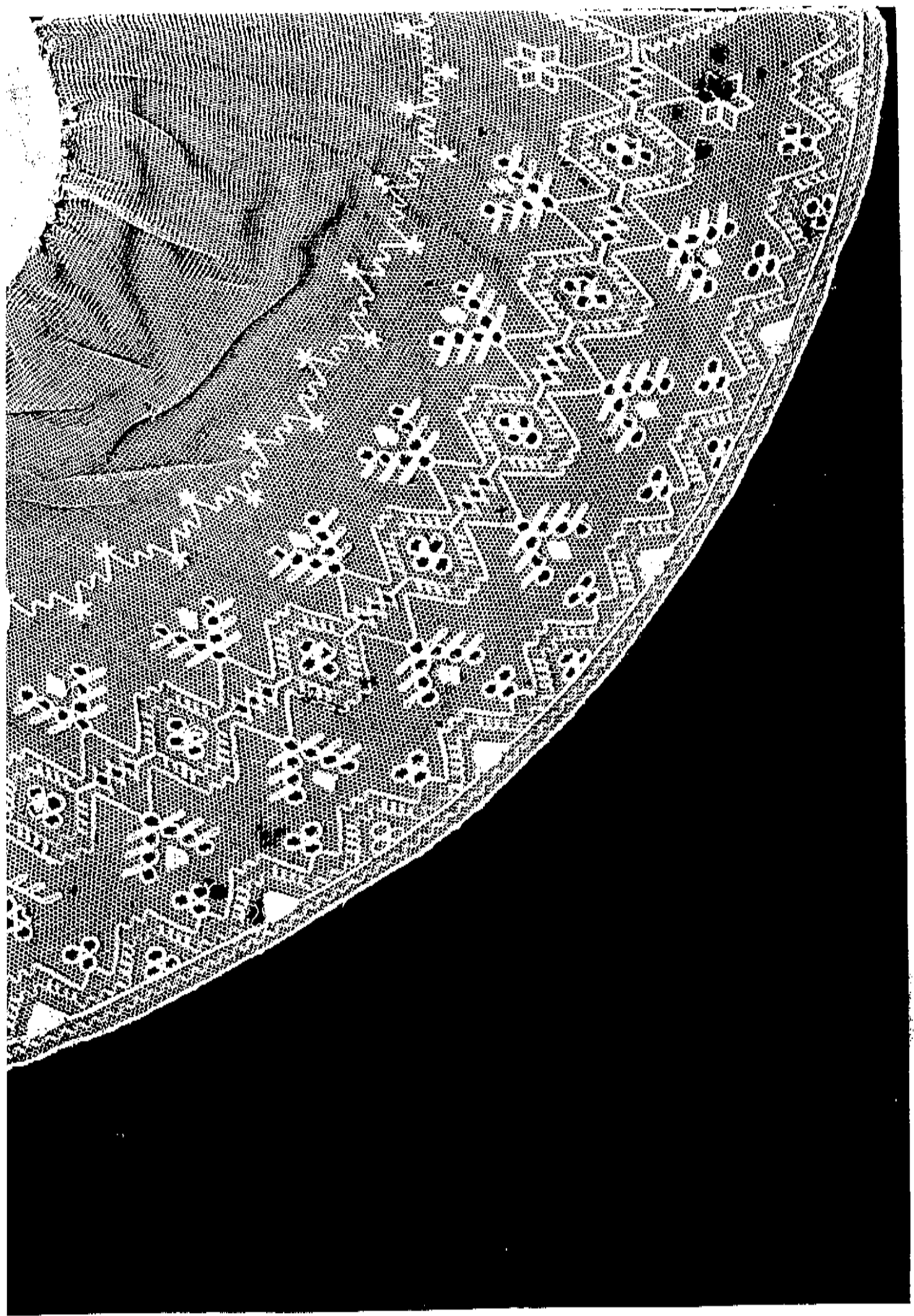
LEMLAND

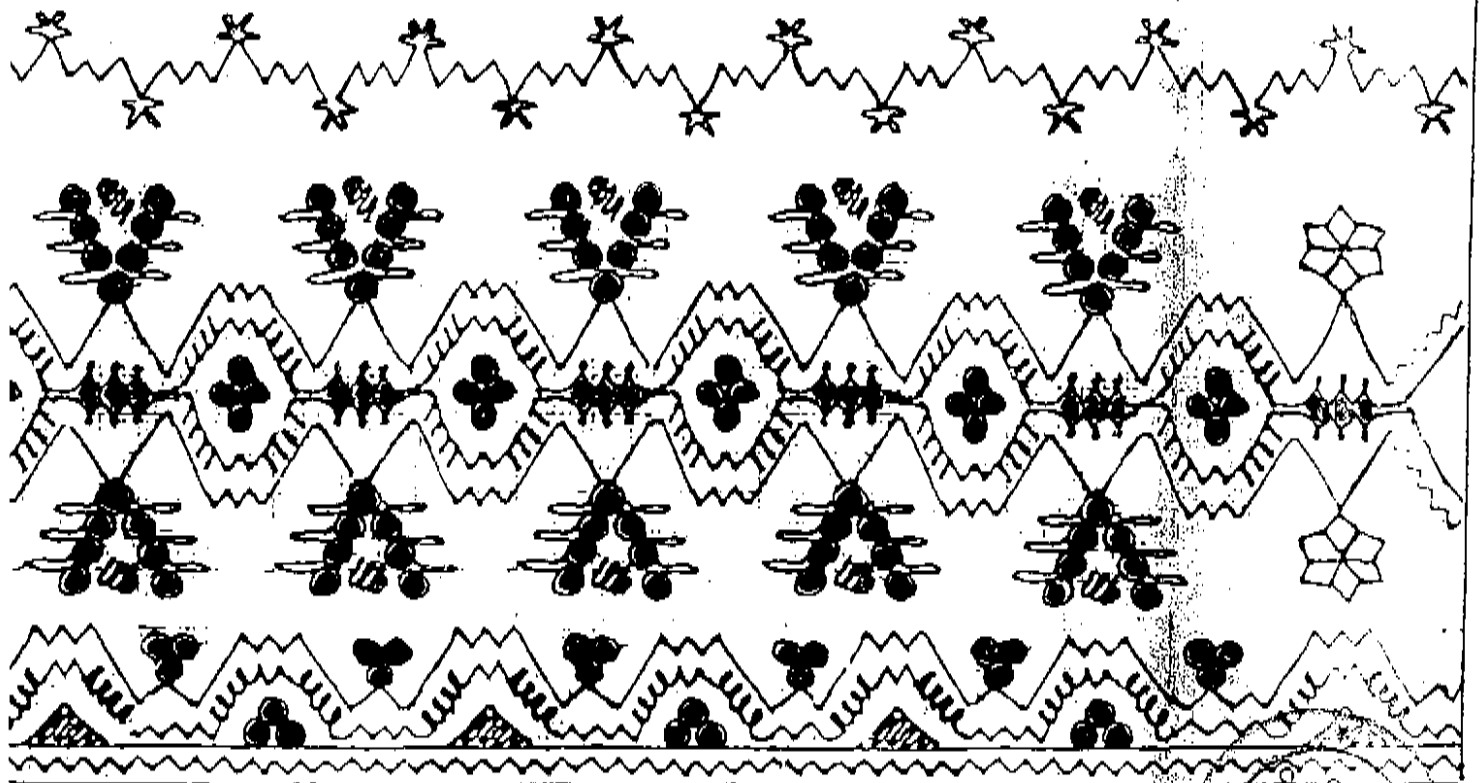

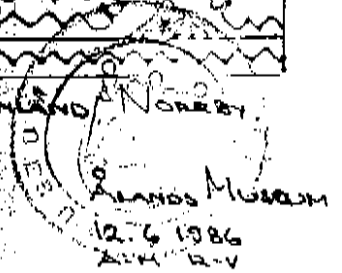

LENLAND

RYNKAS

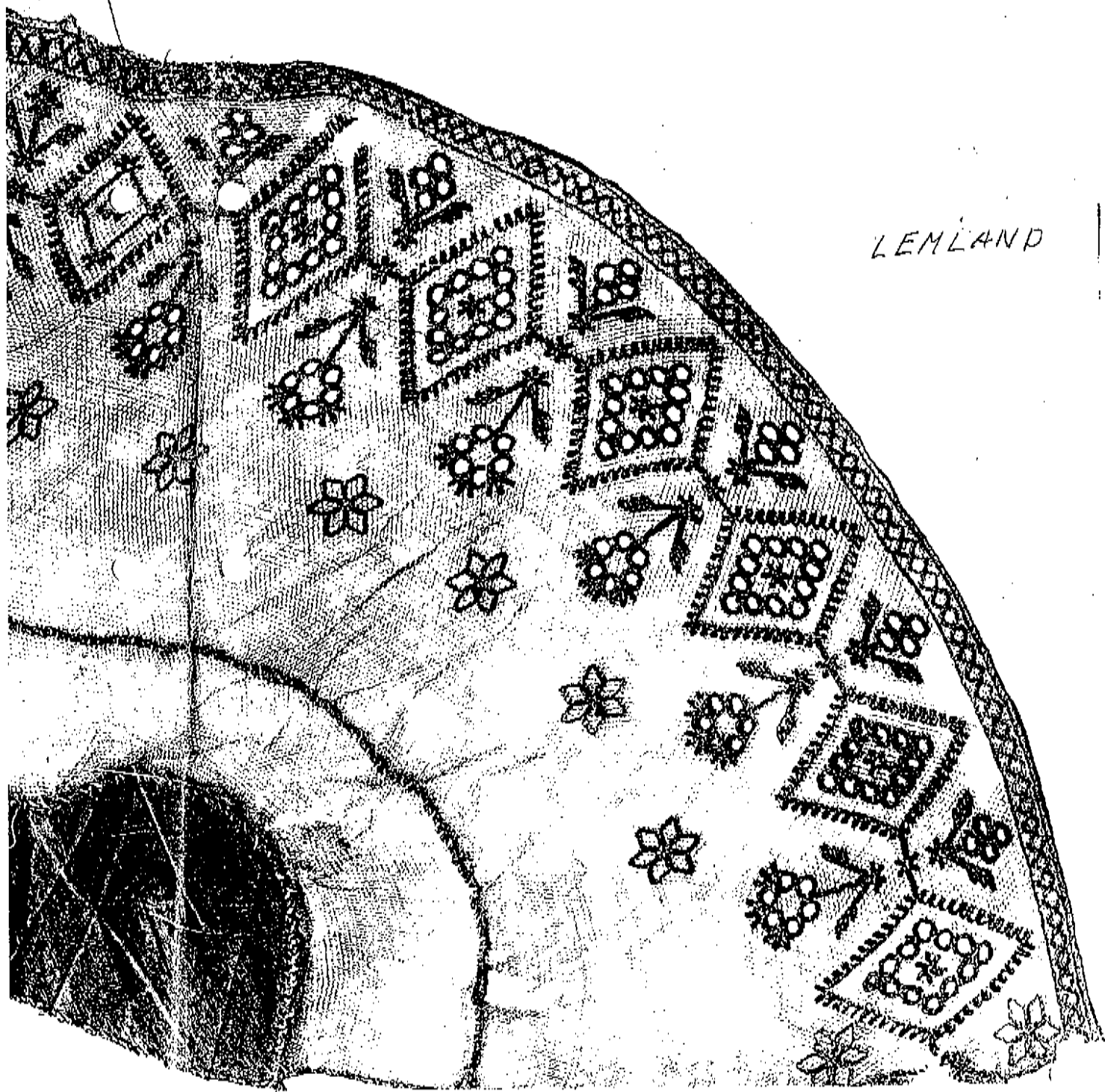

INKÖPT AV GUSTAV LENTO, SOM FÅTT DEN HOS KARL ANDERSSONS, LENLAND, NORRBY.
FÖRBYNGSBRÖDERI PÅ TILL.

SS 2

LEMLAND

Åland Jomala	STYCKE till bindmössa Tyllträdning Privat ägo	Blad 1 (4) Skala 1:1
-----------------	---	-----------------------------

SÖMNADSBESKRIVNING

MATERIAL 30 × 6 cm blekt linne?, tuskaft, täthet ca 25-25 tr/cm
70 × 14 cm finmaskig bomullstyll.
Lintråd 60/2 till sömnad.
Bomullsgarn 20/2 till tyllträdning.

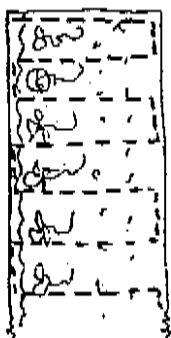
BEREDNING Allt material skall krympas före sömnaden.
Tyllen bör trädas före krympning, då det är lättare
att träda i styvare material. Beräkna krympmån.

STORLEKSANPASSNING Detta stycke är stort och passar till en liten
mössa. Storleken anpassas vid sömnaden.

TILLKLIPPNING Ovanstående material är beräknat utan sömsmån och
krympmån.
Beräkna 0,3 cm sömsmån på linnedelens svängda sida,
ingen sömsmån på den raka delen.
Beräkna 1 cm runt tyllremsan.

TYLLTRÄDNING

Mönsteröver- förning

Trädning

Träckla fast tyllen på mönsterpapperet, enligt skissen

Eller

Rita av mönstret på ett glansigt, styvt tyg i mellan-
ljus färg (ex rosa taft) med smal vattenfast sprit-
penna.

Träckla fast tyllen på detta, enligt skissen.

Förflytta sedan mönsterpapperet så att mönstret blir
spegelvänt från mitten.

Trädningen är utförd i varje hål och följer halraderna.

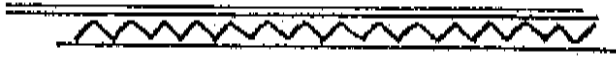
Någon fästning av tråden finns inte, ibland ligger
trädningen omlott 1-3 hål.

Träd med tapisserinål och enkel tråd.

Träd efter de avritade konturerna enligt följande:

Åland Jomala	STYCKE till bindmössa Tyllträdning Privat Ägo	Blad 2(4)
-----------------	---	-----------

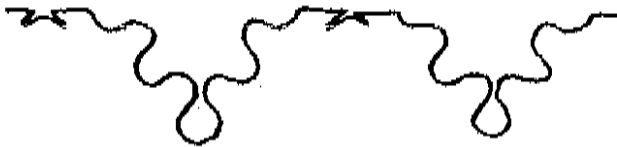
TRÄDNINGARNA SKALL FÖLJA HÅLRADERNA I TYLLÉN

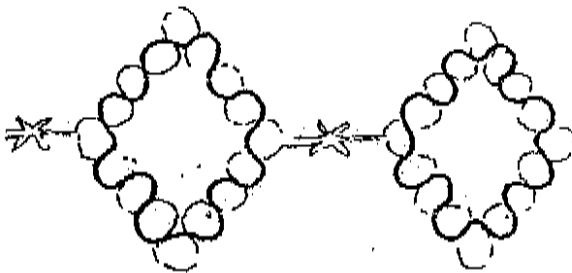
Två raka rader med zick-zack emellan.

Träd först en sammanhängande trädning från figur till figur.

Träd sedan den andra sidan likadant.

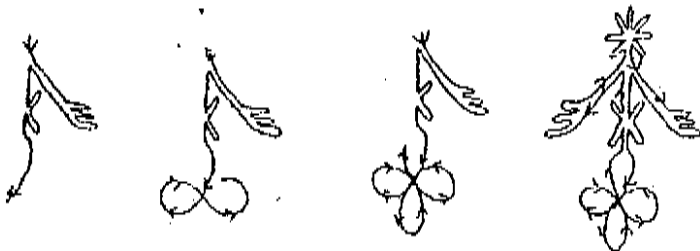

Träd slutligen en tråd i varje figur. Det har nu bildats 5 cirklar på varje sida av romben. Originallet har hål i varje cirkel, bortklippt eller bortnött tyll.

4 blommor på mitten och en i var sida trädtes endast med konturtrådar.

De övriga blommorna mellan romberna, skall ha fyllda kronblad. Det bildas ett hål i mitten på var blomma.

Dessa blommor trädtes med en sammanhängande trädning, enligt pilarna. Originallet har hål i vart kronblad

En trädning i varje romb.

Åland Jomala	STYCKE till bindmössa Tyllträdning Privat ägo	Blad 3(4) Skala 1:1
-----------------	---	----------------------------

Då jag bedömer detta stycke som eventuellt omsytt och tvättat, föreslår jag att stycket sys och pressas som ett annat tyllträtt stycke från Jomala.

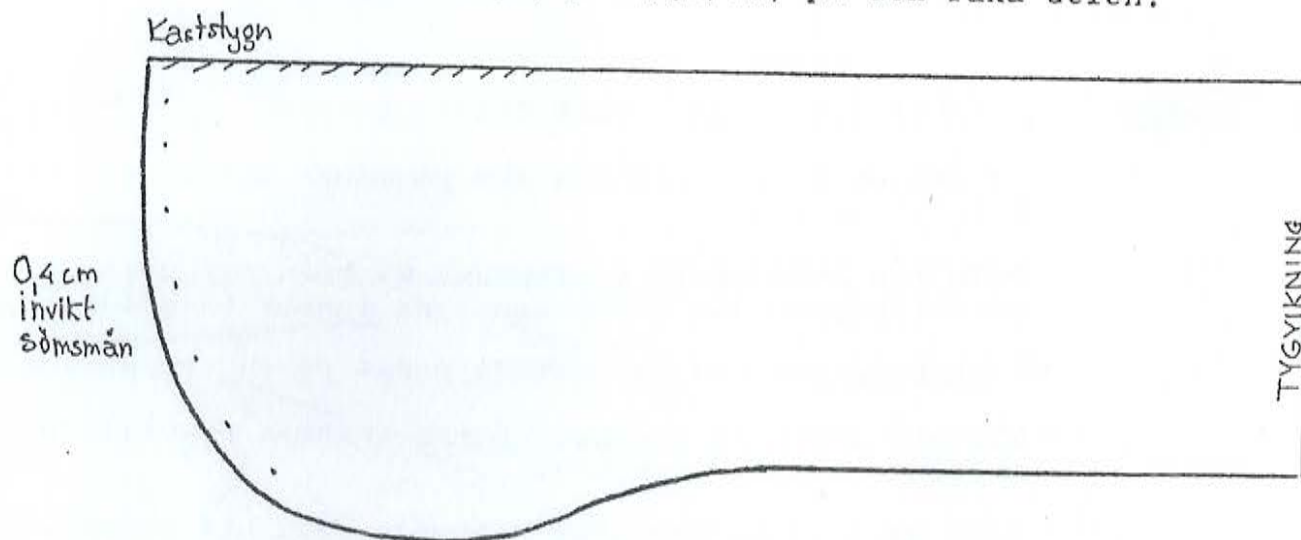
SÖNNAD

Linnedelen

Vik in 0,4cm på den svängda delen.

Sy ned sömsmånen med förstyg, 1 stygn/cm. Sy så att stygnen syns 0,1cm på rätsidan.

Sy kaststygn, 3 stygn/cm, på den raka delen.

Spetsdelen

Klipp bort tyllen 0,4cm från den raka trädningen. och beräkna sömsmånen på kortsidorna till 0,4cm.

Gör en rullfäll och sy ned fällarna med 6 kaststygn/cm.

Gör en rullfäll på den andra långsidan.

Hopsyning av linne+spets

Mät ut mitten på linne- och tyllremsan.

Lägg linne och tyll räta mot räta och vikningarna kant i kant.

Nåla slätt från mitten och åt vardera håll.

Rynka tyllen mot linnets svängda del. De sista 2cm skall vara släta.

Sy ihop linne och tyll med kaststygn, 4 stygn/cm.

Åland Jomala	STYCKE till bindmössa Tyllträdning Privat ägo	Blad 4(4)
-----------------	---	-----------

Stärkning

Koka potatismjöl och vatten till en tjockflytande konsistens.

Lägg ned hela stycket och låt det dra en stund.

Tag upp det och vrid ur det.

Stycket är blått.

Linnede

Pressning

Stycket skall ligga tätt intill huvudet.

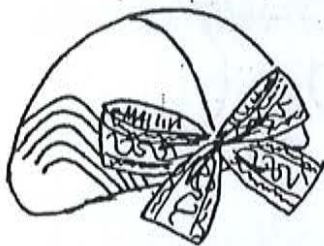
Pressning av stycken kan ske på många olika sätt.
Här följer ett:

Veck

- Rita med vattenfast spritpenna av hela styckets form på ett papper där ritningen syns igenom (bakplåtpapper).
- Lägg papperet med det ritade nedåt på en strykbräda.
- Mät ut mitten på stycket. Forma snibben framtill på tyllen mellan fingrarna.
- Lägg stycket på papperet och nåla fast det slätt efter konturerna. Lägg veck i linneremsan och nåla fast. Se efter så att inte ritningen löses upp av det våta stycket.
- Låt stycket halvtorka.
- Pressa stycket platt med strykjärn, svag värme. Låt stycket svalna och tag loss det.
- Forma sedan stycket så det passar Ditt huvud. Fukta stycket i ytterkanten och pressa det så det får en kupig form. Pressa på en presskudde eller vanlig kudde. Prova ofta så det passar. Lägg små veck i framkanten och lägg om vecken i linneremsan om det behövs.

Veck

- Baktill har dessa mössor ofta en rosett fastnålad. Rosetten är av ett mönstervävt band som har samma bottenfärg som mössan och mönstrefärgerna överensstämmer med broderiet eller mönstrefärgerna på mössan.

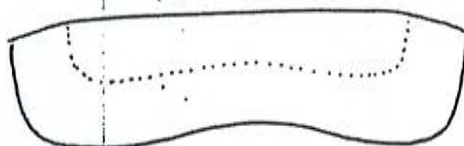

Stycke till bindmössor

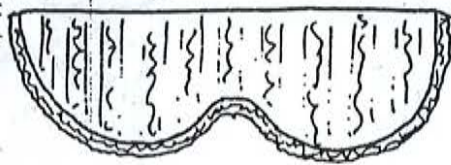
Formen på ett stycke varierar med mössans utseende. Stycket kan vara formskuret, men det är vanligare att det består av en rak spetsdel och en formad linnedel vilka sys ihop och sedan formpressas.

Linnedelen är oftast i linne- eller bomullsbatist. Spetsdelen kan vara i spets, träd tyll, voile eller linong eller i kombinationer av dessa.

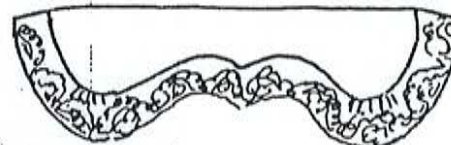
- Bered tygerna och spetsarna enligt avsnittet *Tygbehandling*.
- *Storleksanpassning* av stycket kan vara nödvändig eftersom stycket skall passa mössans form och huvudets storlek. Linnedelens svängda del skall ha samma tillskärning som mössans svängda form. Denna del syns inte under mössan. Spetsdelens längd varierar med huvudets omkrets. Läng-

Stycke för sorg

Formskuret stycke

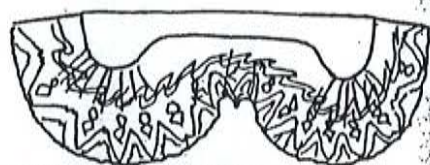
Stycke av spets till stor mössa.

den kan vara 60–80 cm. Spetsdelens bredd är 5–15 cm beroende av mössans storlek. Är mössan liten måste spetsdelen vara bred och om mössan är stor blir spetsdelen smal.

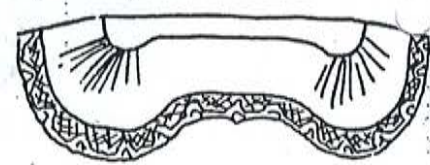
- Vid tillklippningen beräknas 0,5 cm sömsmån på den svängda sidan av linnedelen. I övrigt behövs ingen sömsmån.
- Om det finns en arbetsbeskrivning skall den följas. Finns det ingen kan följande anvisningar vara till hjälp. Här beskrivs bara ett av de sätt på vilket ett stycke kan sys.

Linnedelen

- Sy med kaststygnet runt linnedelens raka sida.

Tyllträtt stycke till liten mössa.

Stycke av tunt tyg och spets till mycket liten mössa.

- Vik in sömsmånerna på den svängda sidan och sy ned den med förstygnet.

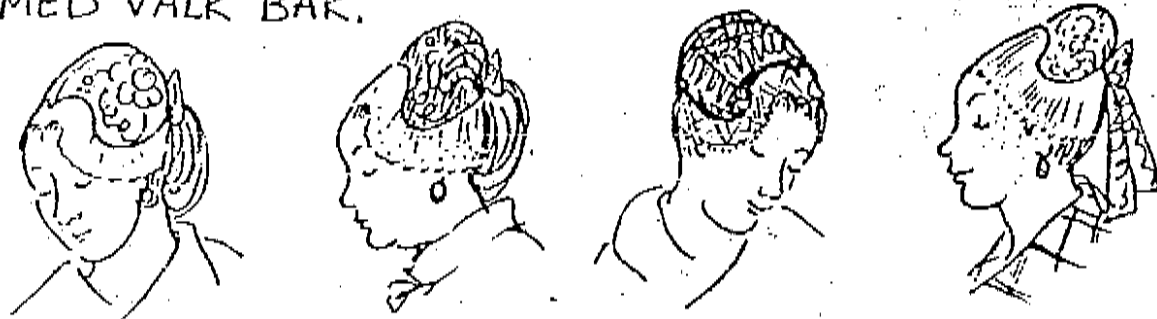

Spetsdelen

- Tyll broderas enligt anvisningarna i avsnittet om *Broderi*.
- Sy ihop spetsdelens olika spetsar eller tyger med kaststygnet. På tyger viks först en mycket smal rullfäll.
- Gör samma smala fäll på kortsidorna och sy ned dem med fällstygnet.

BINDMÖSSA, STYCKE OCH HÅR

BINDMÖSSAN BARS ALLTID MED HÅRET BORTSTRUKET FRÅN ANSIKTET, I KNUT UPPE PÅ HUVUDET ELLER IBLAND MED VALK BAK.

ATT SÄTTA PÅ SIG BINDMÖSSA I DAG.....

kan vara svårt med moderna frisyrer. Men det är viktigt att göra så gott det går för att få rätt stil på huvudbonaden.

HÄR ÄR NÅGRA FÖRSLAG:

Bra att ha vid håruppsättning: Gummiband, hårnålar, linblånor, tejp, hårspray, eventuellt postisch, hattnålar (säkerhetsnålar)

ATT FÅ BORT HÅRET FRÅN ANSIKTET OCH UPP I KNUT.

KORT HÅR

Även på det kortaste hår kan man få en liten tofs på huvudet med gummiband.

Om håret är mycket kort, låt nack-, sid- och pannhår vara.

Tejp är effektivt att fästa upp en litet längre lugg med.

Hårnålar eller tejp till litet längre sidohår

Suz Rahmqvist 1977

HALVLÅNGT HÅR

Gör likadant som med kort. NACKHÅRET är det största problemet. Det ser tokigt ut med för mycket

hårnålar. Jobbar man med att få upp det, sträcker håret åt alla håll efter ett tag, trots nålar och sprag.

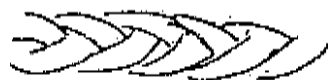

Det kan vara lättare att få upp håret snett i en liten "svinrygg"

Det enklaste är att köpa en liten POSTISCH och fästa den från nacken och uppåt.

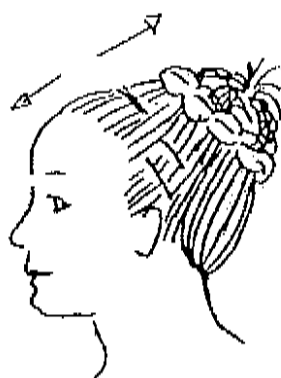
KNUT

Gör en fläta av blånor

Linda den runt tofsen till en knut. Fäst nog med hårnålar från alla håll. Se till att knuten får rätt vinkel.

Lägg på stycket (väl formpressat). Fäst det eventuellt med hårnålar. Bara härfästet i pannan syns.

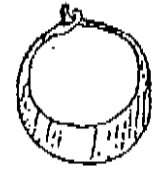
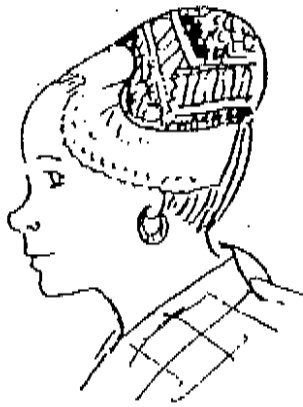

MÖSSAN

Trä på mössan. För att få håftiga rörelser måste man fästa den med t.ex. hattnålar (knippa av knopparna) eller ut råtade säkerhetsnålar.

Stick rakt framifrån och bakiifrån genom mössan in i knuten. Eller bara bakiifrån under ev. nackrosett.

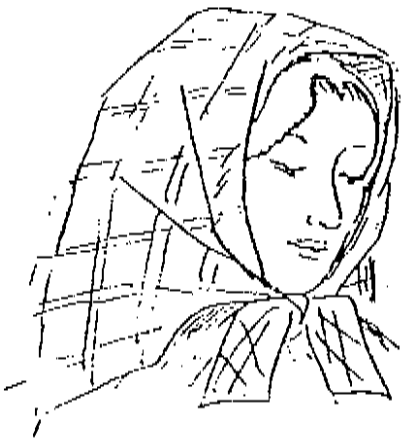

Undvik moderna örhängen till
mössan. Ör-ringar av silver
var vanligt under stor del av
1800-talet, och passar till
många dräkter.

GLÖM INTE
HUVUDKLÄDET!
Man gick aldrig ut i
bara mössan, utan skydd.

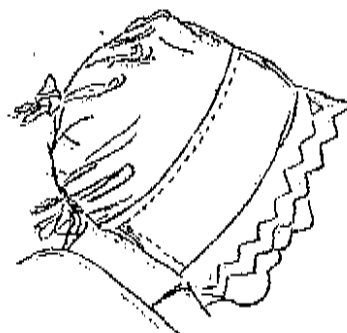
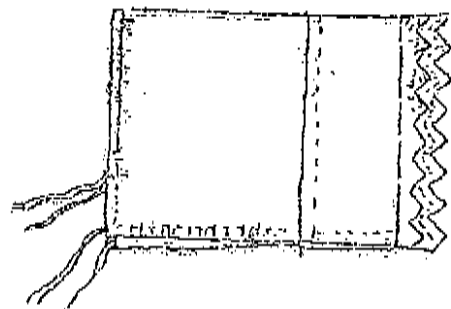
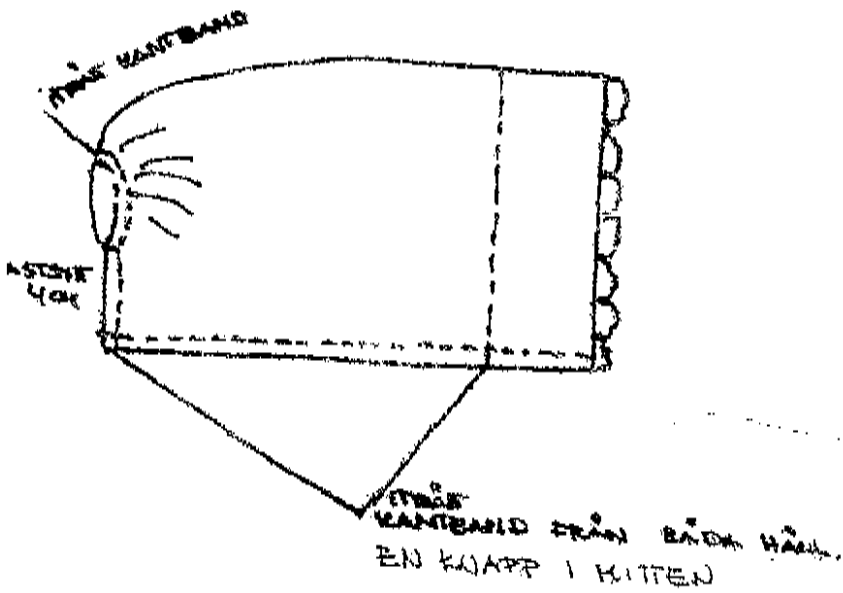
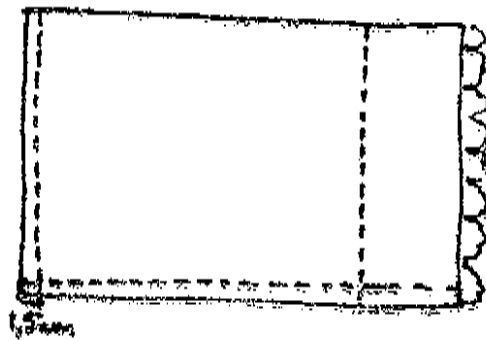
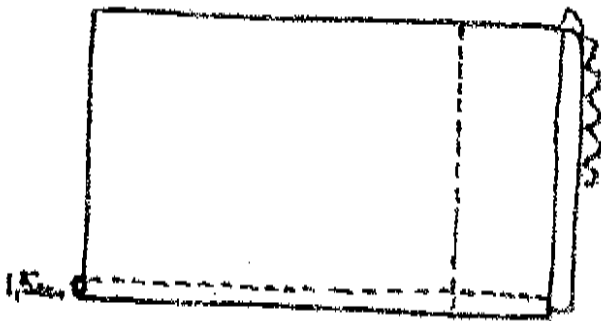
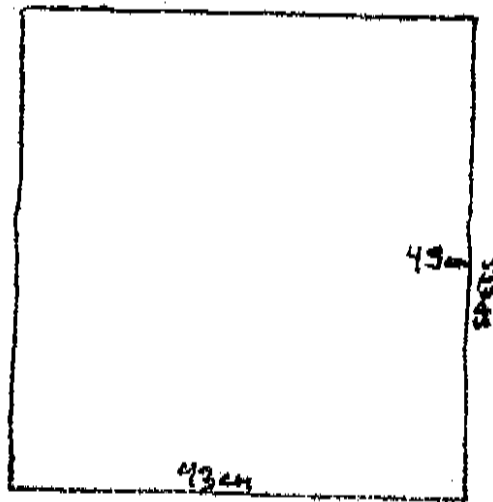
JÖBBIGT.....

MEN FINT.....

MAN KANSKE
SKULLE FÖRSÖKA.....

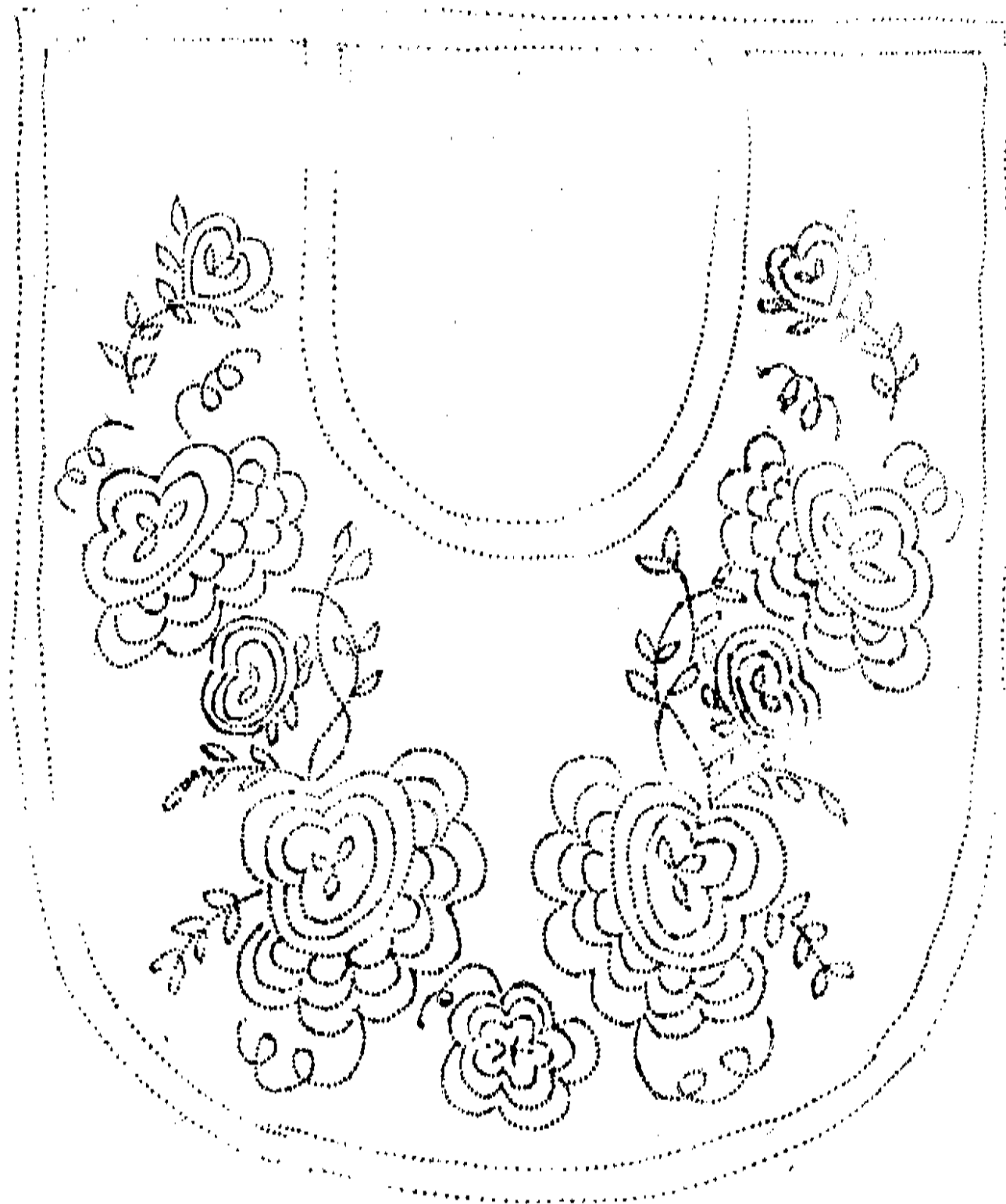
"LÄRFTSHATT"

FÄRST KANTBAND

Humland

Nr 2

783

3051

327

3378

3379

3380

1 = gull 744

2 = rödbrun 920

3 = texrosa 353

4 = mörkbrun 938

5 = lila 327

6 = mörkgrön 3345

7 = ljusgrön 3348

DMC 353

DMC 3348

DMC 3345

DMC 327

DMC 938

DMC 744

DMC 920

LEMLANDS FOLKDRÄKT

- BRODER FÄRGER TILL
HÄTTA OCH KJOLSÄCK

- BRDDERAS I KEDJESTYGN
OCH MED EN TRÅD

DMC 353

DMC 3348

DMC 3345

DMC 327

DMC 938

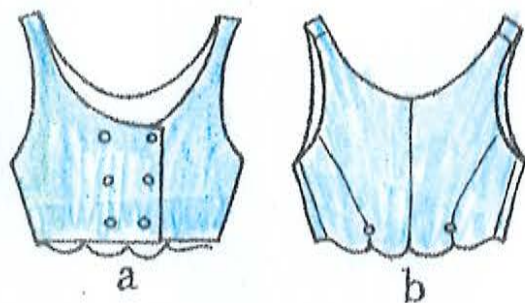
DMC 744

DMC 920

LEMLANDS FOLKDRÄKT

- BRÖDERFÄRGER TILL
HÄTTA OCH KJOLSÄCK
- BRÖDERAS I KEDJESTYGN
OCH MED EN TRÅD

LEMLAND LIVSTYCKE

Ålands Marthadistrikts hemslöjdssektion har anförtrotts uppdraget att fungera som rådgivande instans gällande de åländska folkdräkterna.

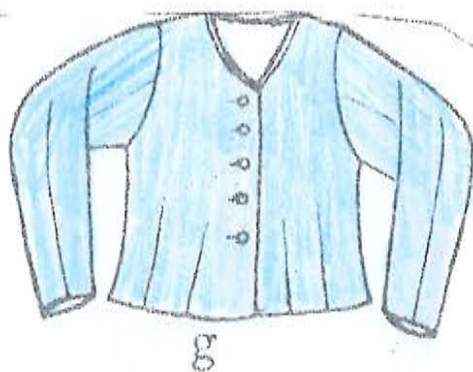
I varje kommuns bibliotek skall finnas en pärm med information och instruktioner om den hemslöjdsföremålls framställningen av den egna kommunens folkdräkter.

Mönster till livstykke och tröja kan vid behov erhållas mot avgift från hemslöjdssektionens arkiv i Ålands Marthadistrikts kansli på Jomala gård

tfn 19411 eller 0457 343 5511

Vårt arbete handlar om att bevara gammal kunskap men även att hålla hemslöjden levande med dagens förutsättningar

LEMLAND TRÖJA

Ålands Marthadistrikts hemslöjdssektion har anförtrotts uppdraget att fungera som rådgivande instans gällande de åländska folkdräkterna.

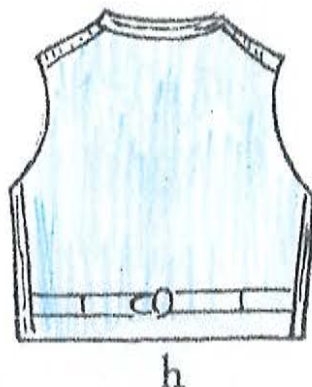
I varje kommuns bibliotek skall finnas en pärm med information och instruktioner om den hemslöjdsföremålls framställningen av den egna kommunens folkdräkter.

Mönster till livstycke och tröja kan vid behov erhållas mot avgift från hemslöjdssektionens arkiv i Ålands Marthadistrikts kansli på Jomala gård

tfn 19411 eller 0457 343 5511

Vårt arbete handlar om att bevara gammal kunskap men även att hålla hemslöjden levande med dagens förutsättningar

LEMLAND VÄST

Ålands Marthadistrikts hemslöjdssektion har anförtrotts uppdraget att fungera som rådgivande instans gällande de åländska folkdräkterna.

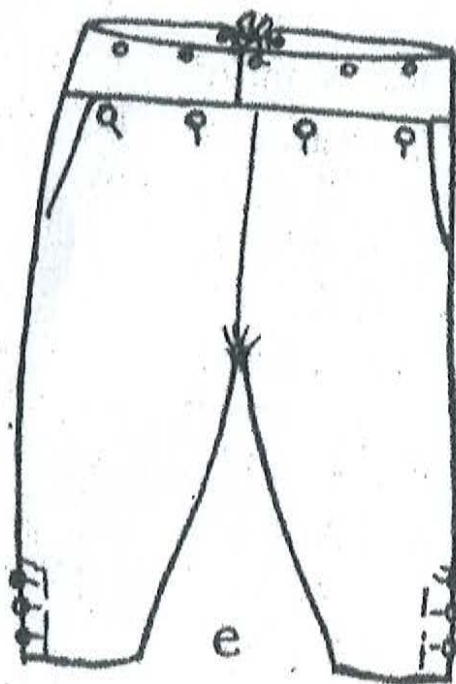
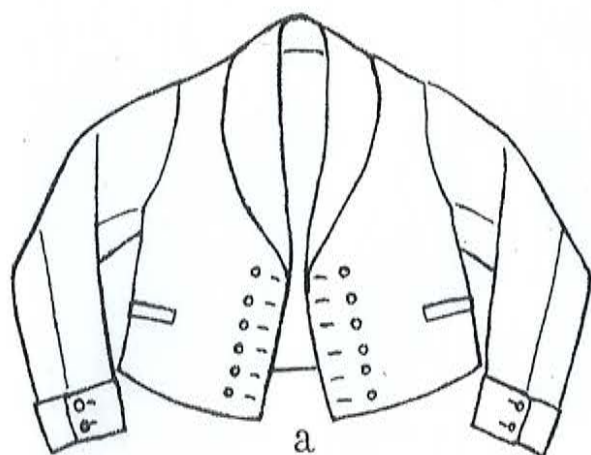
I varje kommuns bibliotek skall finnas en pärm med information och instruktioner om den hemslöjdsföremålls framställningen av den egna kommunens folkdräkter.

Mönster till väst, byxor och rock kan vid behov erhållas mot avgift från hemslöjdssektionens arkiv i Ålands Marthadistrikts kansli på Jomala gård.

tfn 19411 eller 0457 343 55

Vårt arbete handlar om att bevara gammal kunskap men även att hålla hemslöjden levande med dagens förutsättningar

LEMLAND ROCK OCH BYXA

Ålands Marthadistrikts hemslöjdssektion har anförtrotts uppdraget att fungera som rådgivande instans gällande de åländska folkdräkterna.

I varje kommuns bibliotek skall finnas en pärm med information och instruktioner om den hemslöjdsförmässiga framställningen av den egna kommunens folkdräkter.

Mönster till väst, byxor och rock kan vid behov erhållas mot avgift från hemslöjdssektionens arkiv i Ålands Marthadistrikts kansli på Jomala gård.

tfn 19411 eller 0457 343 55

Lemlands stumbeband

Reenata.

1 brun - beige	} 3 ggr	}	1 2		
1 röd					
1 röd	} 3 ggr				
1 brun - b					
13 röda			13		
1 brun - b	} 3 ggr	}	1 2		
1 röd					
1 röd	} 3 ggr				
1 brun - b					
			$\frac{12}{37} \text{ tr.} =$		
			25 röda		
			12 brun - b.		

Bandet vävs 2 x 130-150 cm

Indrag brun - b. Samma som
hänningstråden

Bredd 2 cm.

Verdammter

48. XXXXXXXXXX

Reverts

5 rōda.

1. Start {

1 rdd

(part)

1 rổ }

1 over 1

2 r'da }

1 quart

2 rōda

1 part 2

1500 J

1 spat

1 red

1. Quart

Friday

Quercus bellota glauca
quercus kant. kom mon
med for det lille dubbe
bladtræet

Tömmarna av vädda med
hårt tvinnat uldgarn.
Torslag lin el. bomull.

9 mönstert.

struktommor fr. Linné

Pommarna har tillhört Eva
Lindströms farfars syster
Johanna Jonsson (ca 1850-60)
Farfar var Emil Jonsson på Klä-
mits i Hålsjö, Linné. Johanna
var gift med Herman Andersson
i granngården.

Pommarna är vävda i ena hant
spunnet rött och svart ullgarn
Inslagstråden är lin.

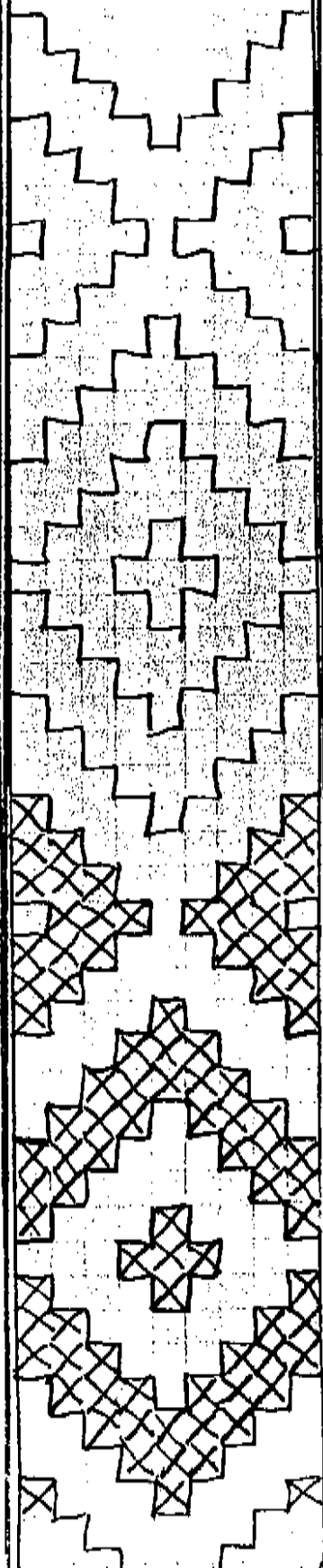
Revnor

5 rdda kanttrådar
1 svart
1 rdd
1 svart
1 rdd
} stad

9 mönstertådar i svart el. rdd
med 2 kanttrådar mellan
 varje mönstertåd (rött el. sv.)

Stadkanten lika som i
början

(43 tr)

Hängsel stopp i läder
ent. Viking Sundberg

Hängselstopp läder

Hängselspåre läder

N° 12 / 83

Hängsel läder 9/84

Dubbelt läder

N° 12 / 83

Hängsel
läder

9/84

FINSTRÖM

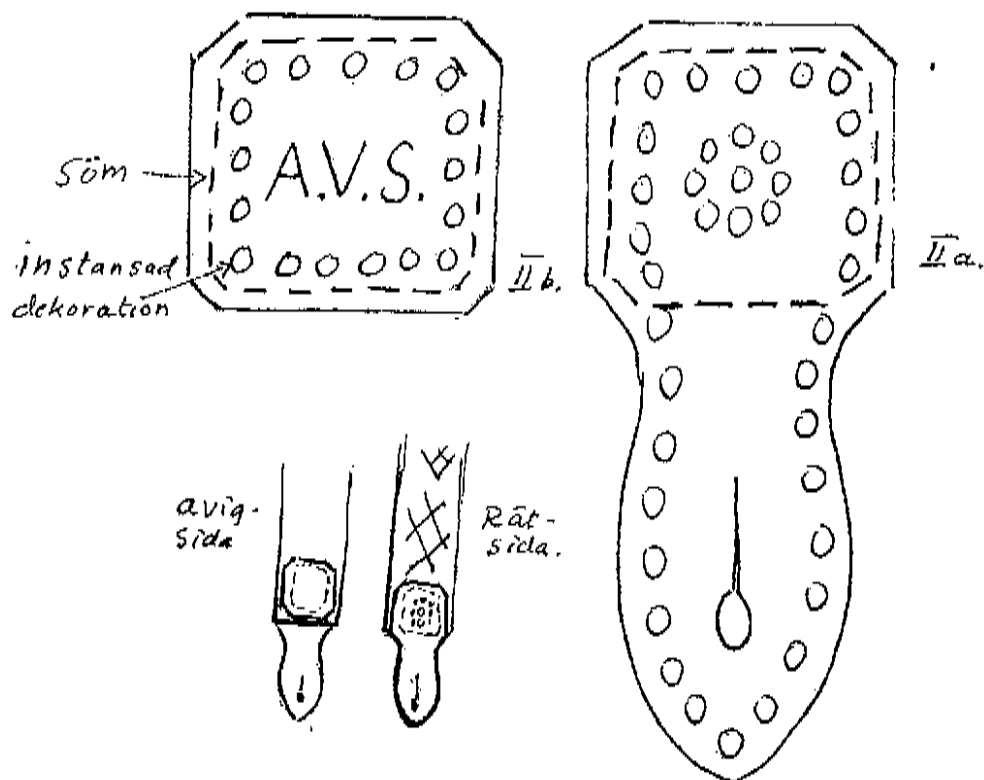
Knäppnings delar
till hängslan

Delarna skärs
ut i naturfärgat
läder.

Del I. fästes i spännets
hake på undre sidan av
hängselbandet fram till.

Del II a. II b. sys ihop med hängsel-
bandet emellan. Sys med skomakersöm.

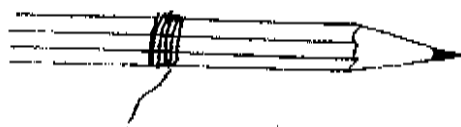

Del II a. på hängselbandets rätta sida.

Del II b. på hängselbandets aviga sida.

ORSL EUS MED I INLADN

TRÅDKNAPP

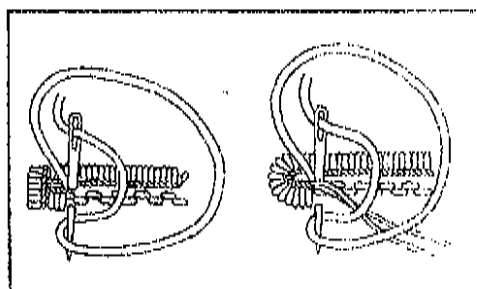

Drag tråden genom bivax före den viras runt pennan eller prylen.

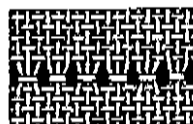
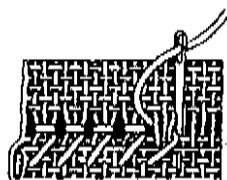
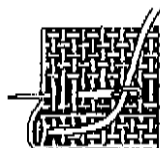
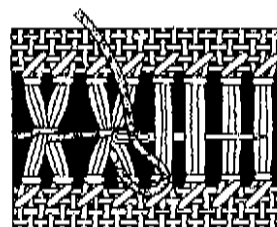
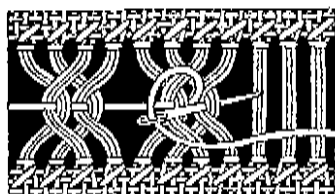
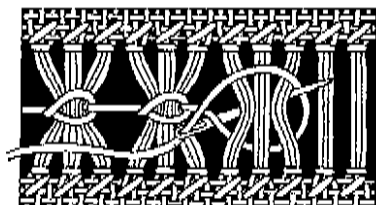
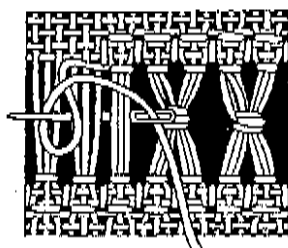
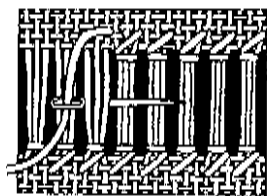

Sy sedan langettstygn hårt runt ringen.

Spänn upp trådar inuti knappen och sy upp och ned mellan trådarna.

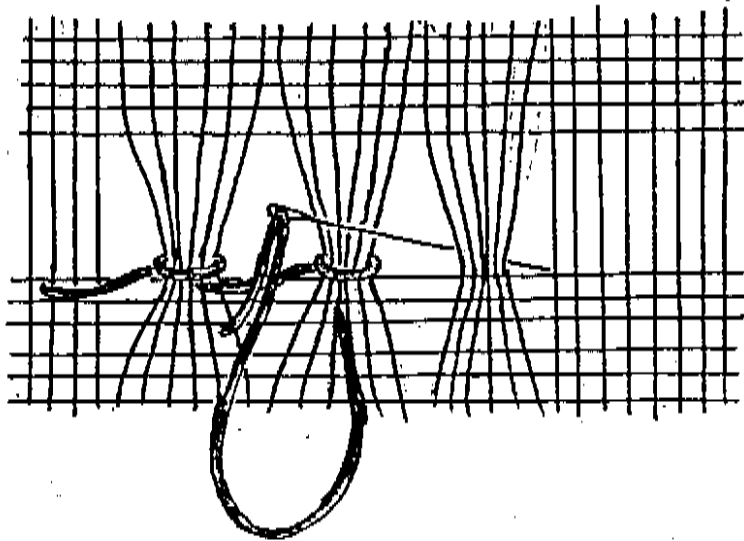

Förslag på olika halsömmar till Lemlands förkläde och blus.

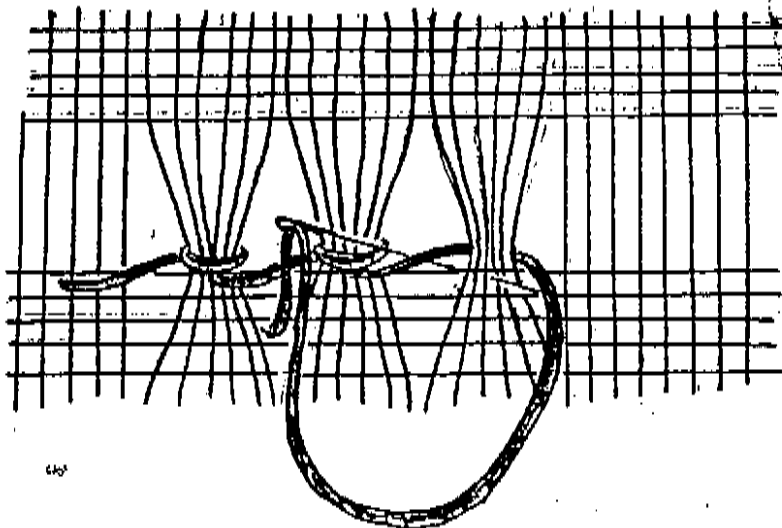

Tandradshålsöm

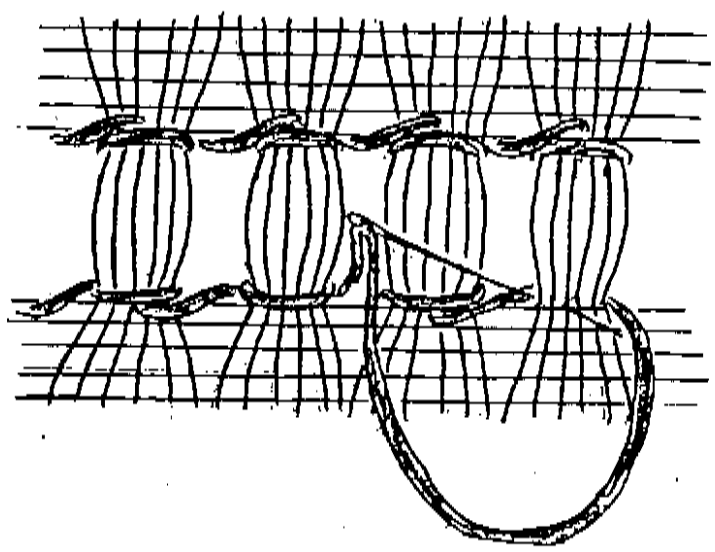
1.

2.

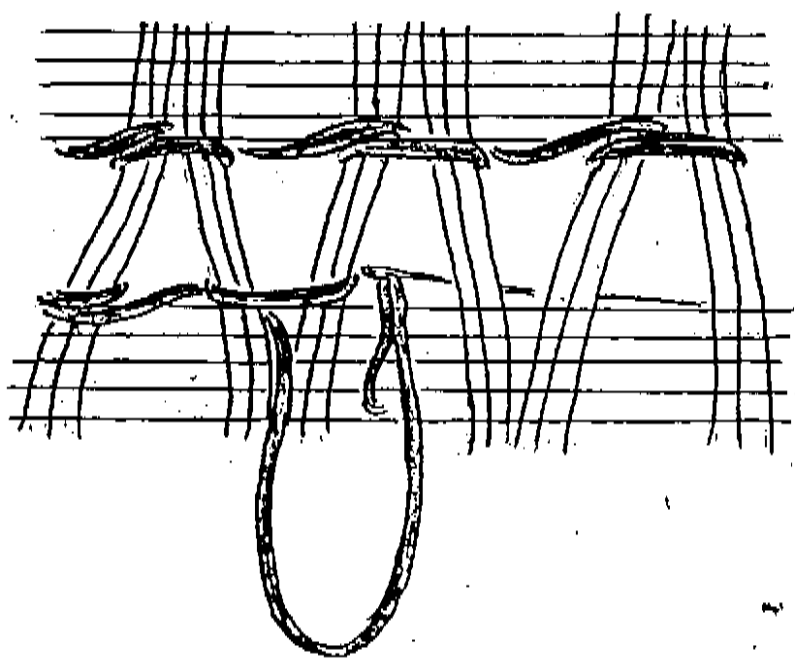

3.

Sicksackhålsöm

4.

Sömnad :

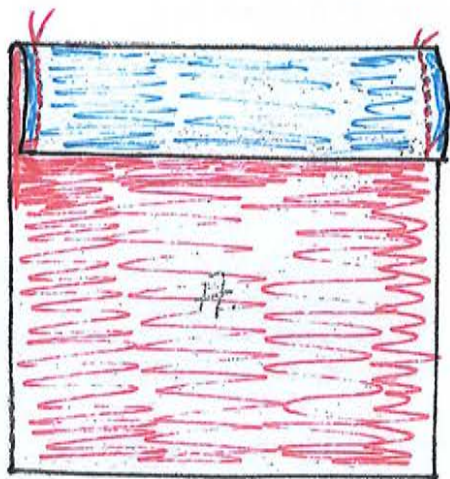

Bild 1 . Av del A vikes
En sömsmån på 3 cm.
Ändarna sys på maskin.

VÄSTFICKA :

Arbetsordning :

A. Förberedande arbeten ,

1. Fickans plats bestämmes.
2. Ficktyget tillklippes. (2 st)
 - a) det ena ficktyget A klippes t.ex 15 cm långt och 12 cm brett. I denne dels övre kant vikes 3 cm till fickans öppning.

- b) Det andra ficktyget B klippes 11 cm långt och 12 cm brett. Ficktyget klippes i trådrak riktning av tyget och av samma tyg som plagget.

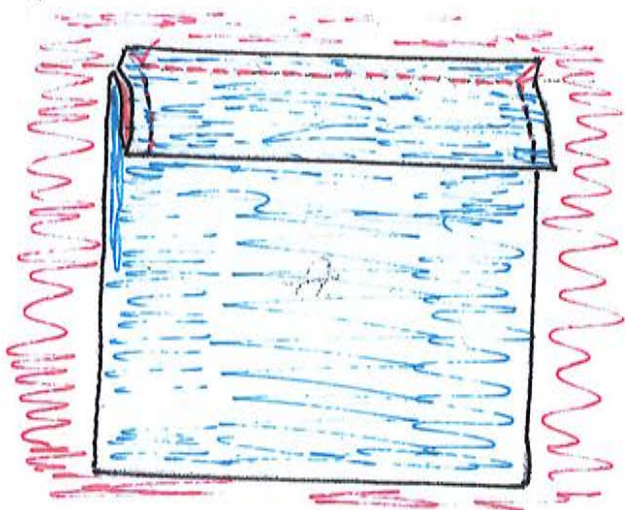

Bild 2. Ficköppningen
sys på sin plats.

B. Sömnad .

1. Fickans öppning förfärdigas.
Av ficktyget A vikes 3 cm sålunda, att rättsidorna kommer mot varandra .
Ändarna sys på maskin 0,5 cm från kanten. Se bild 1.
0,5 cm sömsmån vid nedre kanten lämnas osydd.

fortsätter...

Västficka (forts.)

2. Ficköppningen fästes på sin plats. Se bild 2.

3. Del B sys på sin plats .

a) del B tråklas som fortsättning på del A , sålunda att sömsmånerna kommer ca 0,5 cm på varandra. Se bild 3 .

b) del B sys på maskin , se bild 3.

Sömmen bör vara ett par mm kortare än motsvarande söm på del A .

Sömmarnas avstånd från varandra är ca 5 – 6 mm. Trådändarna fästes.

4. Fickans öppning uppklippes.

Man klipper upp tyget mellan maskinsömmarna . Ändarna klippes enligt bilden.

OBS. inte genom sömmarna .Se bild 4.

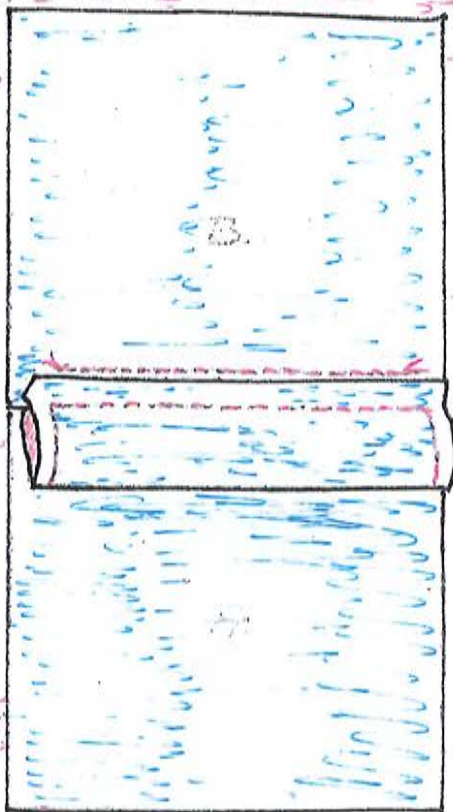

Bild 3. Del B sys på sin plats.

Bild 4. Ficköppningens maskinsömmar sedda från avig sida .
Öppning uppklippes.

Bild 5 .

Ficklocket vänt och del A förd till avig sida.
Observera iklippet del A:s sömsmån.

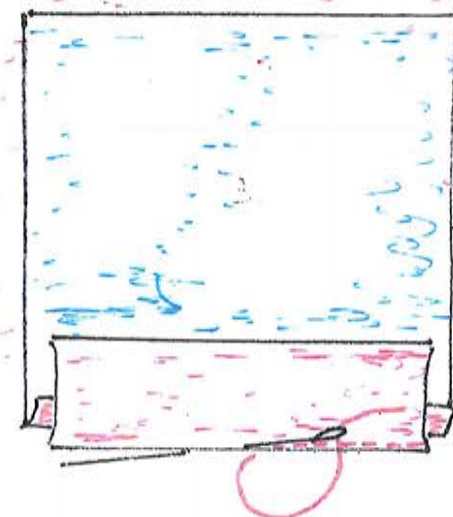

Bild 6.

Från rätsidan sys i ficklockets söm för- eller efterstygn , för att ficklockets bredd skall hållas jämn .

fortsätter...

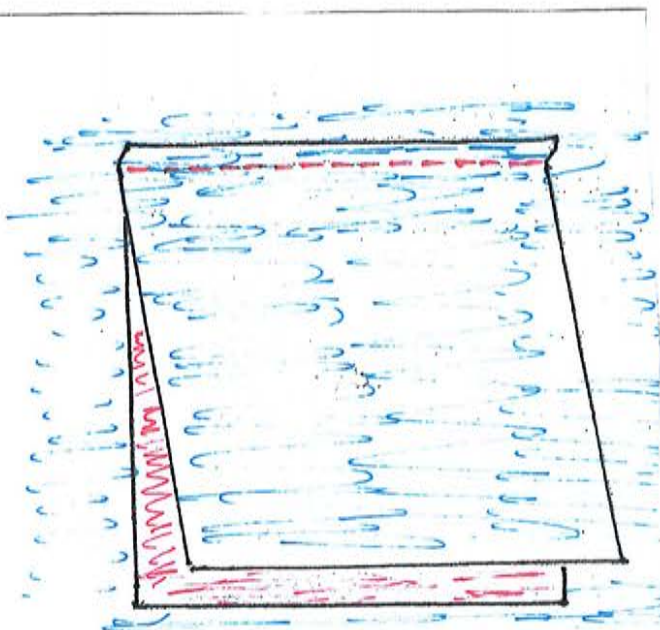

Bild 7. Del B föres genom ficköppningen till avig sida .

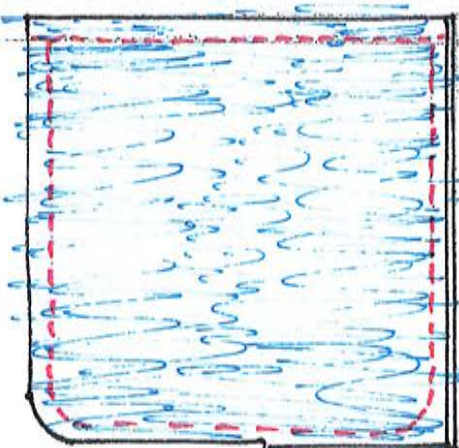
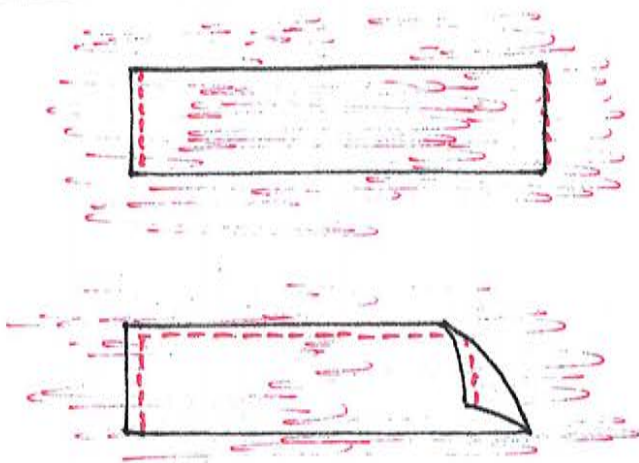

Bild 8. Sidor och botten sys på maskin.

Västficka (forts..)

5. Ficklocket vändes och del A föres samtidigt till avig sida. Se bild 5 . Sömsmånerna pressas utåt från ficköppningen.

Observera iklippet i del A:s sömsmån. Se bild 5.

6. Från rätsidan sys i ficklockets söm för – eller efterstygn , för att ficklockets bredd skall hållas jämnbredd. Se bild 6 .
7. Del B föres genom ficköppningen till avig sida. Se bild 7 .
8. Fickans sidor och botten sys på Maskin. Sömsmånerna jämnas Och överkastas . Se bild 8 .
9. Fickans ändar på rätsida sys med Smygstygn (se bild 9), sidor på maskin . Se bild 10 .

Bild 9 o. 10 .

Fickans ändar på rätsida sys med smygstygn eller på maskin .

